

COVID i kriminalitet u 2020.

Komentar pokazatelja sigurnosti u Republici Hrvatskoj

+

+

+

+

+

Impressum

Objavljuje

Ministarstvo unutarnjih poslova
Kabinet ministra
Služba za odnose s javnošću

Obradila i prilagodila

Marina Mandić, Kabinet ministra

Vizualno oblikovanje

Antonio Hadrović, Služba za odnose s javnošću

Lektura

Sandra Capan, Služba za odnose s javnošću
Marija Grganić, Služba za projekte i programe Europske unije

Autorska prava i odgovornost

Podaci iz ove publikacije temelje se na Statističkom pregledu temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada za 2020. godinu koju izrađuje Služba za strateško planiranje, statistiku i unaprjeđenje rada. Dodatne informacije dale su stručne službe po linijama rada te su sadržajno prilagođene široj javnosti.

Sadržaj se može citirati i koristiti uz navođenje izvora (MUP RH)

Pratite nas

Twitter: @mup_rh
Facebook: @danpolicije
Instagram: danpolicije
YouTube: muptv192
LinkedIn: muprh

Sadržaj

Uvod	4
Stopa kriminaliteta i koeficijent razriješenosti kaznenih djela	4
Rasprostranjenost kriminaliteta	5
Ukupni kriminalitet	7
Što je hrvatska policija najčešće prijavljivala?	7
Tko su počinitelji kaznenih djela?	7
Ubojstva i pokušaji ubojstva	8
Silovanja i pokušaji silovanja.....	10
Imovinska kaznena djela	11
Teške krađe i provalne krađe.....	11
Krađe motornih vozila.....	13
Razbojništva	14
Kaznena djela protiv okoliša	15
Maloljetnička delinkvencija	15
Mlađi od 14 godina	15
Maloljetnici od 14 do 18 godina	16
Kaznenopravna zaštita djece i obitelji	17
Nasilje u obitelji – kaznena djela i prekršaji	17
Ratni zločini	20
Organizirani kriminalitet	22
Gospodarski kriminalitet	24
Korupcijska kaznena djela	25
Kibernetički kriminalitet	25
Zlouporaba droga	29
Zločin iz mržnje	33
Samoubojstva i pokušaji samoubojstva	34
Sigurnost cestovnog prometa	36
Javni red i mir i ostali prekršaji	38
Mobilna jedinica prometne policije – Kobre	40
Stanje sigurnosti na državnoj granici	40
Prevencija	42
Zaključak	44

Sadržaj

Uvod

Pandemija uzrokovana bolešću COVID-19, osim što predstavlja globalnu krizu javnog zdravstva, značajno je utjecala i na stanje sigurnosti odnosno trendove kretanja kriminaliteta u cijelom svijetu.

Iz navedenog je razloga prilikom analiziranja stanja sigurnosti, bilo po pitanju stope kriminaliteta ili sigurnosti odvijanja cestovnog prometa, **uvijek potrebno imati na umu da je 2020. godina, kao nijedna do sada, ipak „COVID godina“, a trendove trebamo promatrati dugorочnije**, ne samo komparacijom dviju proteklih godina – 2019. i 2020.

Mjere koje su države poduzimale sa ciljem sprječavanja širenja novog koronavirusa manifestirale su se na pojedinca, društvo, gospodarstvo, ekonomiju, ali i **na sposobnost država odnosno redarstvenih vlasti država** da se nose sa novim sigurnosnim izazovima.

 Znajući da svaka gospodarska kriza, bez obzira na svoj uzrok, predstavlja plodno tlo za pojavu i razvoj kriminalnih aktivnosti, općenito možemo reći da je COVID-19 imao svoj utjecaj na kriminalne aktivnosti - na način da su neki vidovi kriminaliteta ostali isti, neki novi vidovi kriminaliteta su se **pojavili**, a neki su **nastali** upravo zbog mjera koje su se poduzimale.

Stopa kriminaliteta i koeficijent razriješenosti kaznenih djela

Tijekom 2020. godine u Hrvatskoj je prijavljeno **53.082 kaznena djela** za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti¹, a što je 5,2 % manje u odnosu na 2019. godinu.

Sukladno navedenom, **stopa kriminaliteta** (broj kaznenih djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti na 100 000 stanovnika) u Republici Hrvatskoj iznosi **1306 kaznenih djela**, što Hrvatsku svrstava u skupinu **sigurnih zemalja**.

Izdvajamo Policijsku upravu zagrebačku koja, unatoč svom udjelu od gotovo 30 % u ukupnom kriminalitetu u Hrvatskoj, s obzirom na broj stanovnika **ima ispodprosječnu stopu kriminaliteta u odnosu na ostatak Hrvatske** (1281 KD na 100.000 stanovnika).

Uz navedeno, **koeficijent razriješenosti kaznenih djela u Republici Hrvatskoj u 2020. godini** iznosi visokih **71,2 %**, a što je najviši koeficijent razriješenosti u promatranom desetogodišnjem razdoblju, odnosno čak za 8 % bolje od tog prosjeka.

Promatrajući razdoblje od 2000. godine prosječan broj evidentiranih kaznenih djela na godišnjoj razini bio bi 68.842, dok bi 10-godišnji prosjek bio 59.702 kaznena djela, odnosno 5-godišnji prosjek koji iznosi 54.086 kaznenih djela. Podaci jasno pokazuju da **od 2016. godine u Hrvatskoj bilježimo ispodprosječan broj evidentiranih kaznenih djela**.

U 2020. godini u događajima koji su ugrožavali sigurnost u Hrvatskoj su smrtno stradale 832 osobe, što je za 137 osoba manje u odnosu na 2019. godinu.

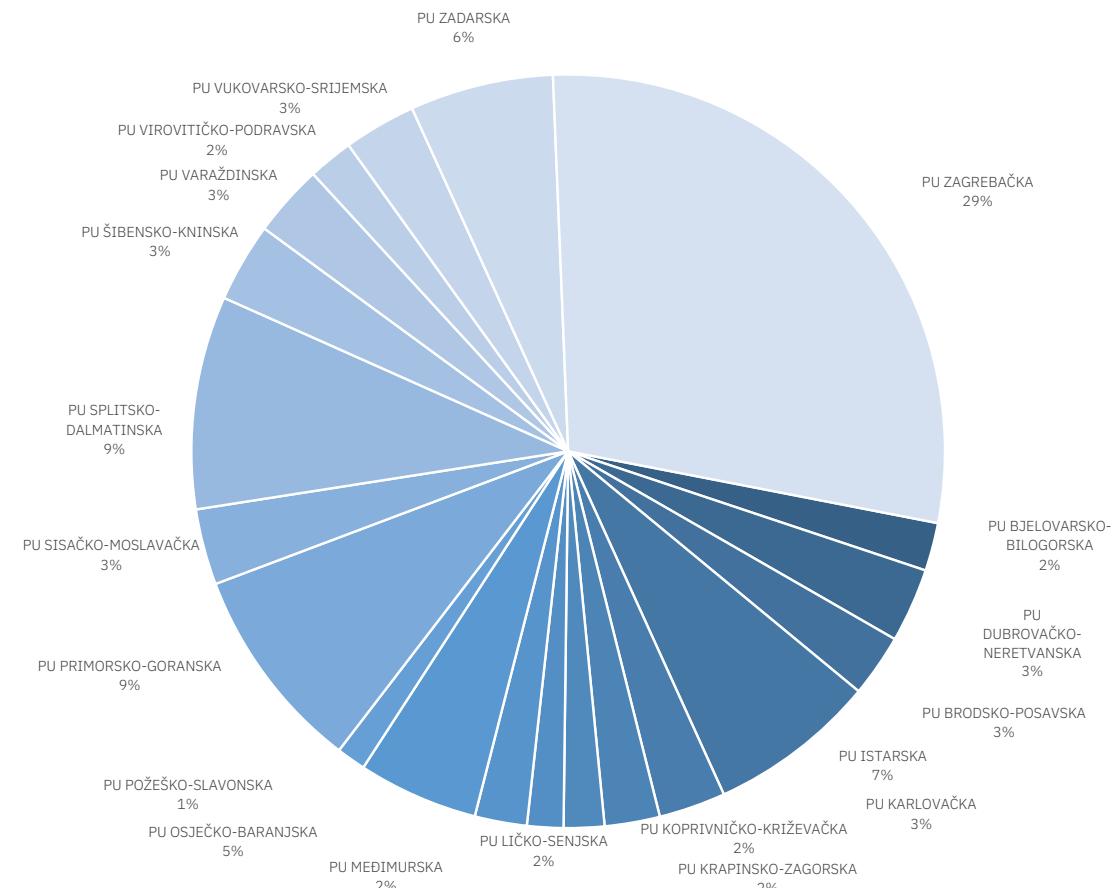
¹ Članak 2. Zakona o kaznenom postupku: Djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti ovlašteni tužitelj je državni odvjetnik, a za djela za koja se kazneni postupak pokreće po privatnoj tužbi ovlašteni tužitelj je privatni tužitelj. Za kaznena djela za koja je to propisano zakonom državni odvjetnik pokreće kazneni postupak samo na prijedlog žrtve.

Sadržaj

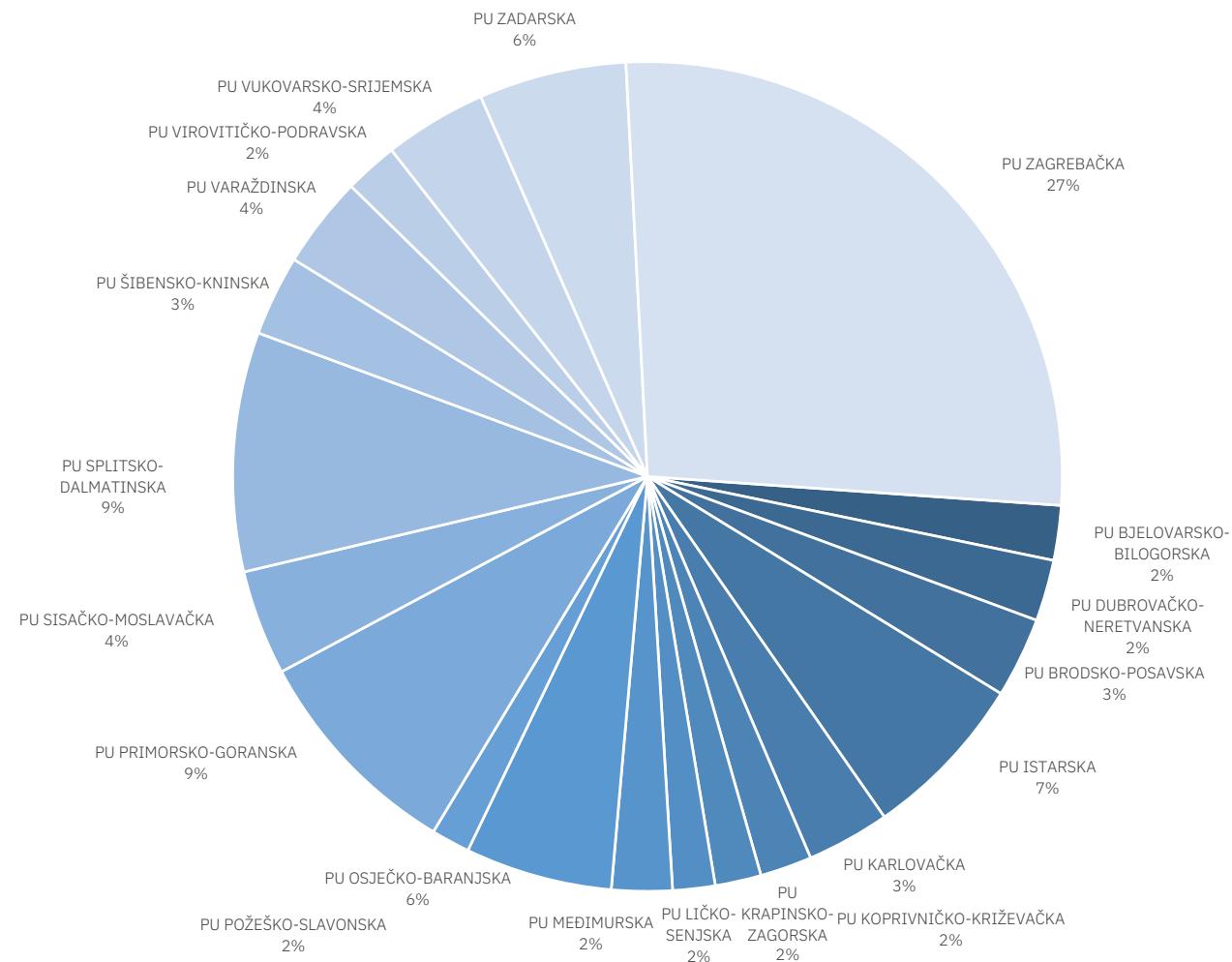
Rasprostranjenost kriminaliteta

Po svojoj definiciji (Singer, 1994.) kriminalitet je ukupnost svih delikata koji se u određenom razdoblju dogode na nekom području, a porebni prikaz njegove rasprostranjenosti u Hrvatskoj tijekom 2019. i 2020. godine kazuje nam da se na području Policijske uprave zagrebačke i Policijske uprave dubrovačko-neretvanske smanjio udio u rasprostranjenosti kriminaliteta na razini Hrvatske. Na području djelovanja zagrebačke policije udio se smanjio za 2 % odnosno na području djelovanja dubrovačke policije za 1 %, dok se na osječkom, požeškom, sisackom, varaždinskom i vukovarskom području udio u ukupnom kriminalitetu povećao za 1 %.

Rasprostranjenost kriminaliteta 2019. godine

Rasprostranjenost kriminaliteta 2020. godine

Sadržaj

Ukupni kriminalitet

Pored ranije navedenih 53.082 kaznena djela koja se progone po službenoj dužnosti, tijekom 2020. godine evidentirano je još 8012 kaznenih djela za koja se kazneni postupak nije pokrenuo zbog izostanka prijedloga, odnosno još 14.696 kaznenih djela za koje je kazneni postupak pokrenut privatnom tužbom.

U odnosu na iskazano, **ukupni kriminalitet u 2020. godini u padu je za 9,5 % u odnosu na godinu ranije.**

U kriminalitetu koji se progoni po službenoj dužnosti, sa 77,7 % je zastupljen opći kriminalitet, a unutar kojeg najviše pažnje javnosti privlače pokazatelji vezani uz kaznena djela protiv života i tijela, ali i imovinski kriminalitet koji čini 57,2 % općeg kriminaliteta i značajno utječe na „subjektivni osjećaj sigurnosti“ svakog građanina.

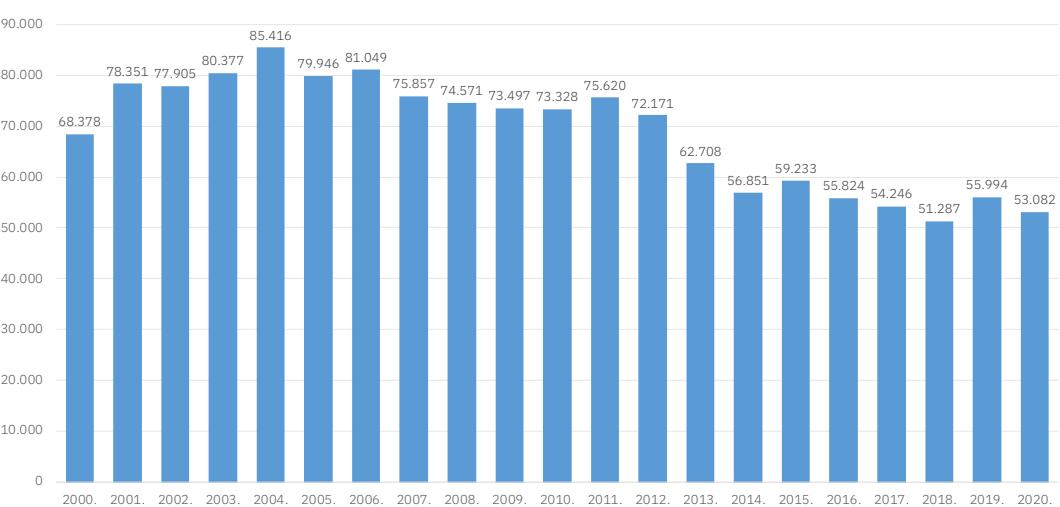
Što je hrvatska policija najčešće prijavljivala?

Tijekom 2020. godine hrvatska je policija najviše kaznenih prijava podnijela za krađe, potom teške krađe, prijetnje, zloupotrebe droga, povrede djetetovih prava, oštećenja tuđe stvari, krivotvorenja isprava, nasilje u obitelji i prijevare (poredano po brojnosti).

Tko su počinitelji kaznenih djela?

Prosječan počinitelj kaznenog djela u Hrvatskoj star je između 29 i 39 godina, u 87 % slučajeva se radi o muškarcu koji u 20 % slučajeva živi u ZG županiji odnosno u 11 % slučajeva živi u ST županiji. Ako ste pak bili žrtva počiniteljice, i one su najvjerojatnije sa zagrebačkog odnosno splitskog područja. Nažalost, među počiniteljima naći će se 4,5 % djece i mlađih od 18 godina.

Kaznena djela po službenoj dužnosti

Sadržaj

Ubojstva i pokušaji ubojstva

Tri uzastopne godine s najmanje evidentiranih ubojstava u Hrvatskoj.

Tijekom 2020. godine prijavljeno je 36 ubojstava uz visok postotak razriješenosti od 94,4 %.

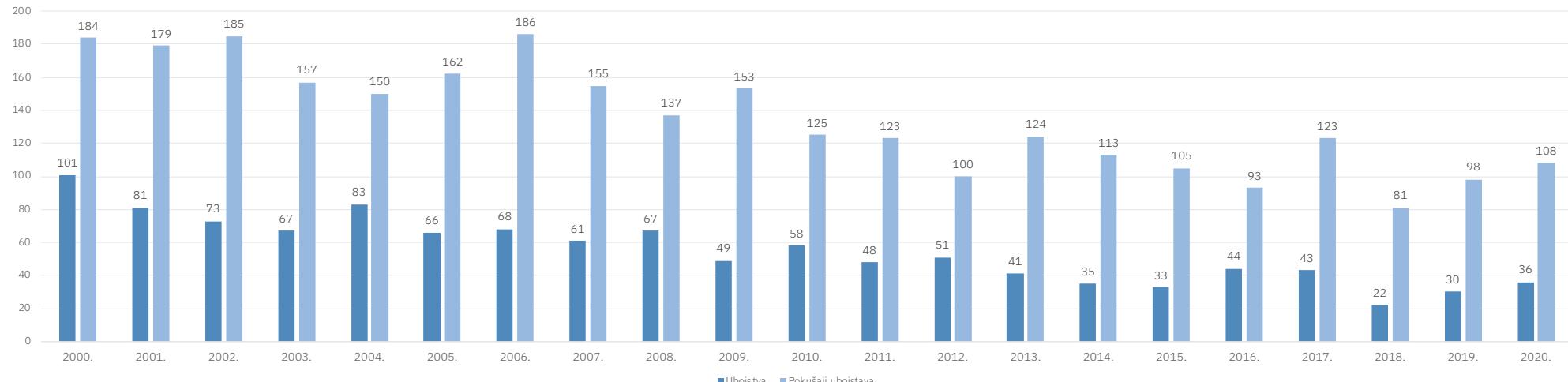
Sedam ubojstava počinjeno je na području Policijske uprave zagrebačke, šest na području splitsko-dalmatinske, a nijedno ubojstvo nije se dogodilo na području bjelovarsko-bilogorske, sisacko-moslavačke i varaždinske policijske uprave.

Ubojstva i pokušaji ubojstava od 2000. do 2020. godine

Protekle tri godine – 2020., 2019. i 2018. - predstavljaju tri uzastopne godine s najmanje počinjenih ubojstava na području Hrvatske.

Evidentiranih 36 ubojstava tijekom 2020. godine kreće se unutar 5-godišnjeg prosjeka koji je na godišnjoj razini 35 ubojstava, a ispod je 10-godišnjeg prosjeka od 38 ubojstava na godišnjoj razini.

Slična situacija je s pokazateljima pokušaja ubojstava kojih je tijekom 2020. godine bilo 108, što je 10 pokušaja više u odnosu na 2019. godine, a radi se o 10-godišnjem prosjeku.

Na području Policijske uprave zagrebačke je tako tijekom 2020. godine zabilježeno 29 pokušaja ubojstva, dok Policijska uprava koprivničko-križevačka uopće ne bilježi takva djela.

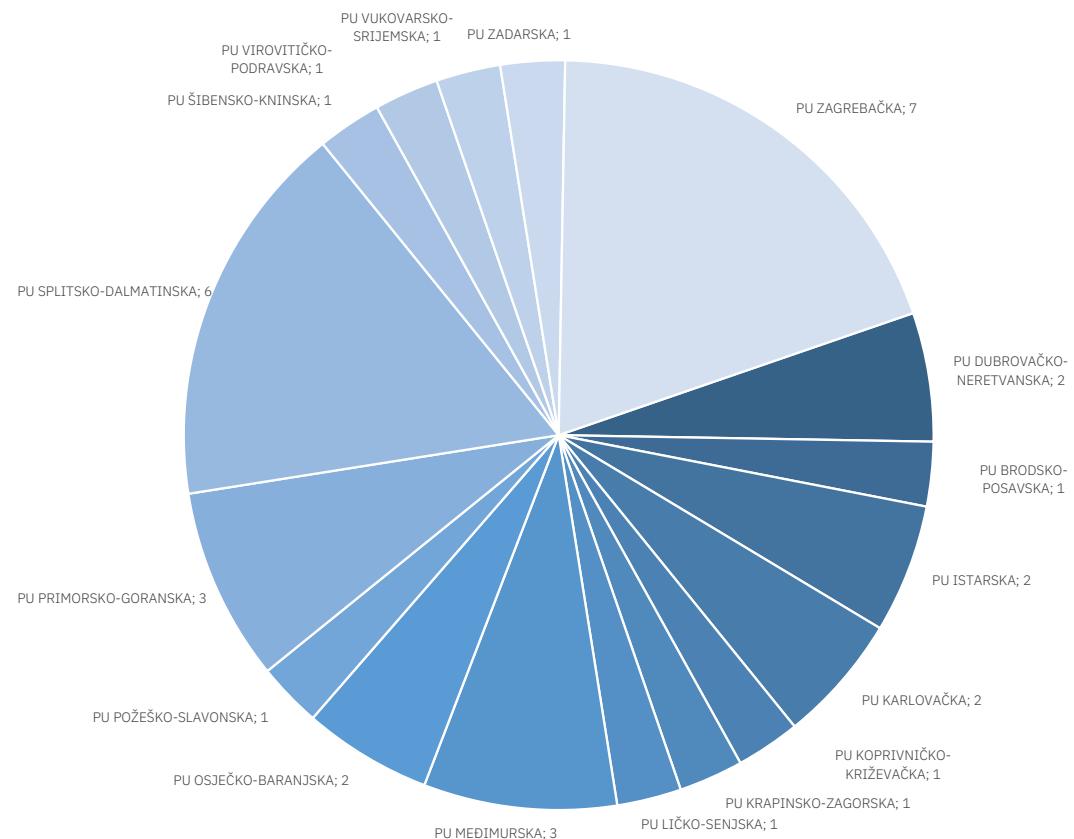
Počinitelji ubojstava u 34 slučaju od 36 su muškarci, dok je u jednom ubojstvu supočiniteljica žena, a dob počinitelja u vrijeme počinjenja je najčešće od 29 do 39 te od 49 do 59 godina.

Zabilježeno je jedno višestruko ubojstvo s tri žrtve. Tijekom 2020. razriješena su tri ubojstva iz prethodnih godina čiji su počinitelji bili nepoznati, a radi se o kaznenim djelima iz 1999., 2018. i 2019. godine.

U odnosu na žrtve ubojstava i pokušaja ubojstava iz pokazatelja se zaključuje kako su žrtve u 84 % slučajeva muškog, odnosno u 16 % slučajeva ženskog spola.

 *Predstavljeni rezultati višegodišnjeg kriminalističkog istraživanja – riješeno ubojstvo iz 1999. godine
Dovršeno istraživanje nad 25-godišnjakom vezano uz kaznena djela Teško ubojstvo i Dovođenje u opasnost općepasnom radnjom ili sredstvom*

Počinjena ubojstva u 2020. godini prema području

Sadržaj

Silovanja i pokušaji silovanja

Tijekom 2020. godine prijavljeno je 168 djela koja ispunjavaju zakonsku definiciju kaznenog djela Silovanja iz čl. 153. Kaznenog zakona, a što predstavlja značajan porast u odnosu na 73 prijavljena silovanja iz 2019. godine.

Međutim, navedena brojka nije porast počinjenih djela silovanja, već je rezultat izmjena Kaznenog zakona koje su stupile na snagu **1. siječnja 2020.**

Naime, tada je iz kaznenog zakonodavstva brisan dotadašnji članak 152. Kaznenog zakona, odnosno **prestalo je postojati samostalno kazneno djelo „Spolni odnošaj bez pristanka“**, a činjenični opis tog djela postao je zaseban stavak (**5. kaznenog djela „Silovanje“** koji je sada opisan u članku 153. Kaznenog zakona).

Radi realnog i objektivnog kompariranja i tumačenja statističkih pokazatelja valja istaknuti da je tijekom 2019. godine evidentirano 116 kaznenih djela „Spolni odnošaj bez pristanka“ te kada se ista pribroje broju evidentiranih djela silovanja tijekom 2019. godine, a to su 73 silovanja, vidljivo je da u pogledu ove vrste kriminaliteta **u odnosu na 2020. godinu nije zabilježen rast.**

 Pomoći žrtvama seksualnog nasilja
Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja
Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

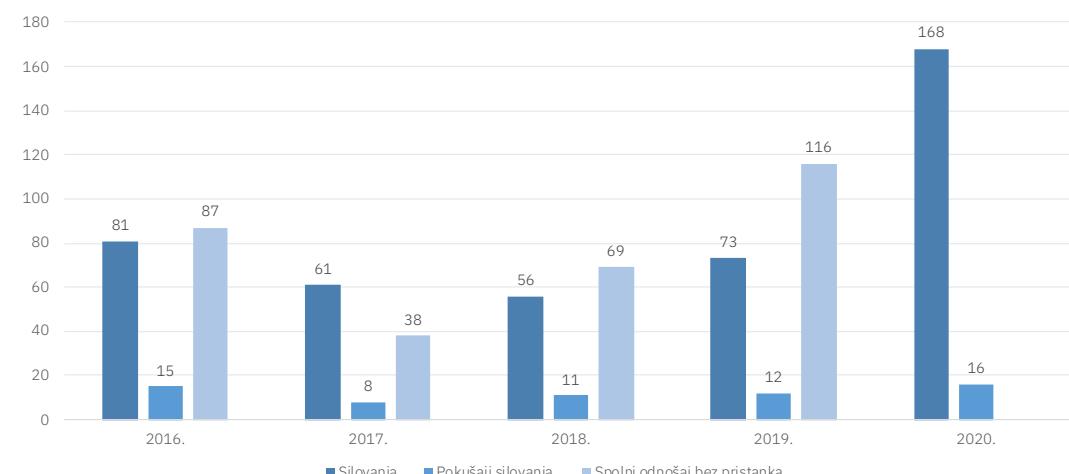
 Svake dvije minute prijavljen je jedan seksualni prijestup

Prijavljenih 168 kaznenih djela silovanja, počinila su 124 počinitelja i to na štetu 121 žrtve. Naime, kod kaznenih djela silovanja moguće je da isti počinitelj u dužem razdoblju počini više djela na štetu iste žrtve, odnosno moguće je da više počinitelja počini djelo na štetu iste žrtve. Međutim, svaki čin se tretira kao zasebno kazneno djelo. Najviše kaznenih djela bilježi se tijekom prosinca i siječnja, te potom svibnja, lipnja i srpnja.

U počinjenim kaznenim djelima silovanja nisu zabilježene pojave poput serija kaznenih djela, a žrtva je u većini slučajeva poznavala počinitelja. U tri slučaja žrtve silovanja bili su muškarci. Počinitelj je uvijek muškarac, a u 45 % slučajeva je starosti između 29 do 49 godina.

Prijavljena kaznena djela silovanja **razriješena su u visokom postotku od 98,8%** ako uključimo i jedno razriješeno kazneno djelo iz ranijih godina. Od 168 evidentiranih kaznenih djela silovanja u 2020. godini tri su ostala nerazriješena (jer je razriješeno jedno djelo iz ranijih godina koje nije prijavljeno u 2020. godini).

Silovanja i pokušaji silovanja

Sadržaj

Imovinska kaznena djela

Imovinski kriminalitet spada u tzv. klasični kriminalitet i predstavlja najmasovniji kriminalitet u kojem počinitelj djelo čini radi stjecanja protupravne imovinske koristi. Radi se o izrazito dinamičnom kriminalitetu koji se **uvijek prilagođava promjenama**, a na njega je moguće utjecati samozaštitnim ponašanjem, uvođenjem modernih protuprovalnih sustava te raznim oblicima prevencije.

Specifičnost imovinskih kaznenih djela je ta da je, u trenutku saznanja za počinjeno djelo, počinitelj nepoznat u vrlo visokom postotku slučajeva. Tako je 2020. godine u 94,1 % slučajeva počinitelj bio nepoznat, dok policija svojim radom naknadno utvrđuje počinitelja u **38,1 % slučajeva tijekom 2020. godine**.

 Imovinska kaznena djela iz područja općeg kriminaliteta u padu su za 12,7 %, a analizirat ćemo one pojavnje oblike koji najsnažnije utječu na „subjektivni osjećaj sigurnosti“ naših građana, a to su teške krađe, provalne krađe, razbojništva te otuđenja motornih vozila.

Teške krađe i provalne krađe

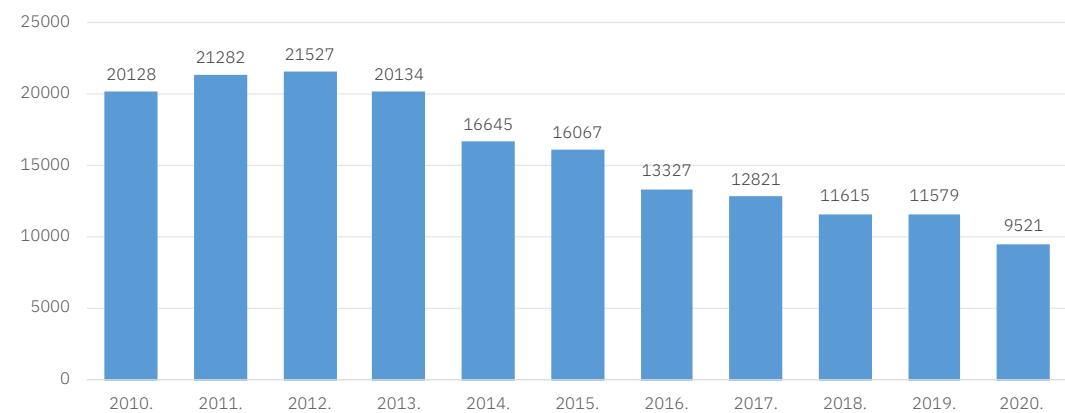
Tijekom 2020. godine nastavio se trend pada **teških krađa** te ih je u odnosu na proteklu 2019. godinu **bilo 17,8 % manje**. Zanimljivo je da se broj teških krađa u proteklom desetljeću prepolovio, odnosno prije 2013. godine policija je evidentirala dvostruko više takvih kaznenih djela nego danas.

Isti trend pada i to od 17,5 % prati provalne krađe kao najbrojniji dio teških krađa. Provalne krađe čini počinitelj koji obijanjem, provaljivanjem ili savladavanjem prepreke otudi predmet iz zatvorenih prostora.

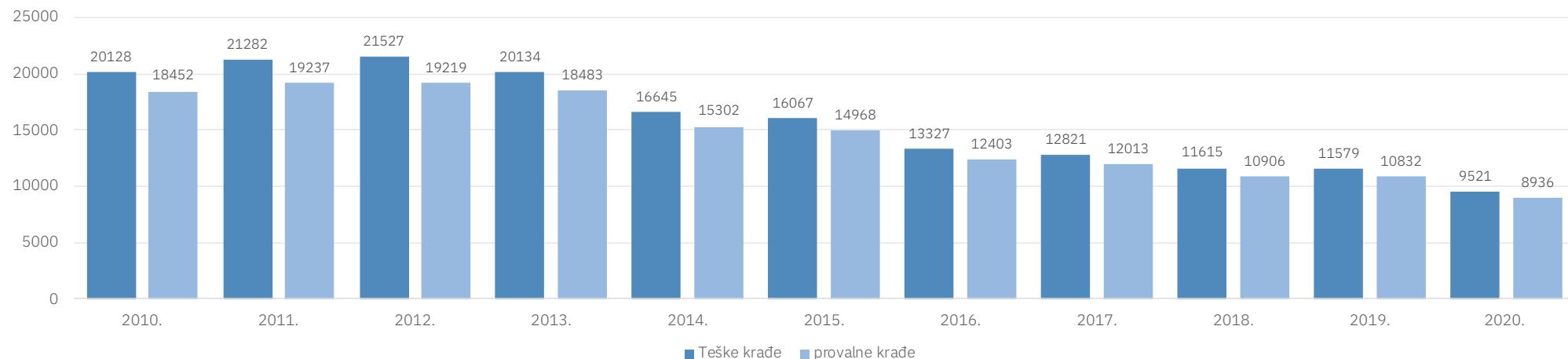
Provalnike karakterizira hladnokrvnost i drskost, a **često čine seriju kaznenih djela**. Mjesečna kretanja provalnih krađa unutar godine ne pokazuju značajniju brojnost u određenim mjesecima, ali ipak možemo reći da dolazi do **blagog porasta tijekom srpnja i kolovoza te potom tijekom prosinca**.

Najveći pad zabilježenih provala imamo u **dječje vrtiće i škole**, a najbolje su se rješavali slučajevi provala u **vikendice** gdje je policija bila uspješna gotovo u polovici prijavljenih provala.

Teške krađe

Provalne krađe unutar teških krađa

Materijalna šteta prouzročena kaznenim djelima teških krađa u 2020. godini iznosi 124.720.109,00 kuna, a uspješnost razrješenja ovih kaznenih djela u 2020. godini povećala se te iznosi 27,9 %. Svaka peta provala razriješi se u godini prijavljivanja.

 Procjenjuje se da su mjere vezane uz suzbijanje širenja novog Koronavirusa utjecale na ovu vrstu kriminaliteta budući da su serije provalnih krađa često vezane uz djelovanje organiziranih skupina iz susjednih država, a čije kretanje je zbog provođenja mjera bilo značajno ograničeno. Također, značajan broj ljudi se zadržavao unutar svojih domova te nije napuštao niti ostavljao bez nadzora svoje kuće, stanove i slično.

Na području Policijske uprave zagrebačke evidentirano je 41,6 % ukupnog broja svih počinjenih teških krađa zabilježenih na području Hrvatske u 2020. godini.

Važno je napomenuti da je smanjenje broja prijavljenih kaznenih djela teških krađa **evidentirano u svim policijskim upravama osim u dvije policijske uprave** u kojima je evidentiran porast i to u PU koprivničko-križevačkoj od 9,7 % i PU sisačko-moslavačkoj 3,6 %.

Najmanje ovakvih kaznenih djela zabilježeno je na području Policijske uprave dubrovačko-neretvanske, svega 60 kaznenih djela, kao i na području PU požeško-slavonske ukupno 65 kaznenih djela teških krađa.

Veći broj ovakvih kaznenih djela, osim u PU zagrebačkoj, evidentiran je na područjima sljedećih PU: primorsko-goranske (802 kaznena djela), istarske (795 kaznenih djela), splitsko-dalmatinske (532 kaznena djela), zadarske (511 kaznenih djela) te osječko-baranjske (499 kaznenih djela).

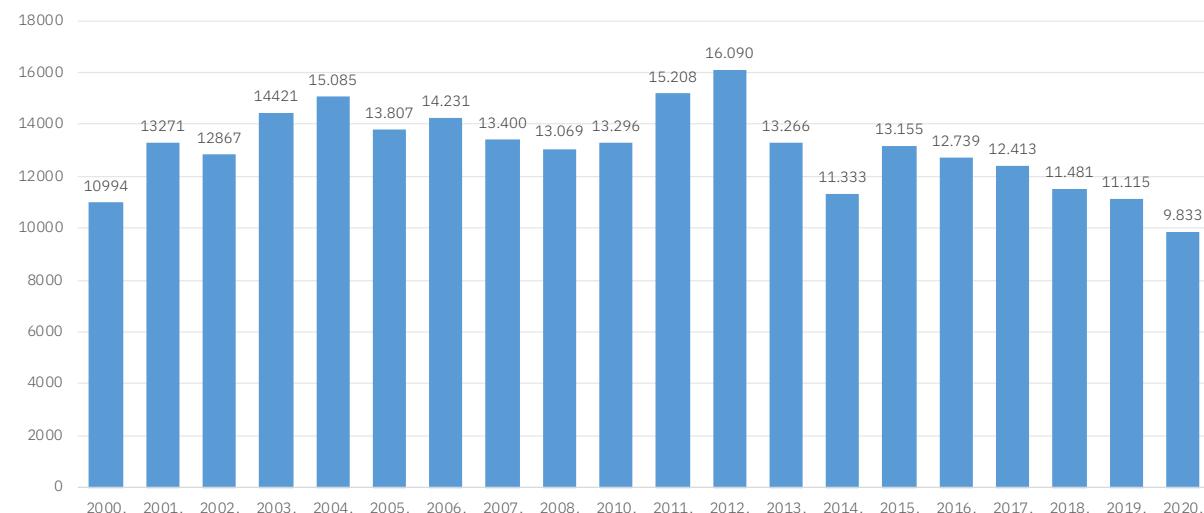
Zanimljivo je za znati da ukoliko živate na području dubrovačko-neretvanske, osječko-baranjske, požeško-slavonske, brodsko-posavske ili virovitičko-podravske policijske uprave, iako ste bili žrtva teške krađe, imate bolje šanse da se vaše kazneno djelo razriješi. Naime, te policijske uprave u učinkovitosti razrješenja ovih kaznenih djela imaju gotovo dvostruko bolje rezultate od državnog prosjeka.

Krađe motornih vozila

Posebno se to odnosi na dubrovačko-neretvansku policiju s koeficijentom razriješenosti teških krađa od 65 %, odnosno na osječko-baranjsku s koeficijentom razriješenosti od 59,3 %. Sličnu visoku učinkovitost nabrojene policijske uprave postižu i u odnosu na utvrđivanje počinitelja provalnih krađa, kao najčešćeg oblika teških krađa.

Tijekom 2020. godine prijavljen je najmanji broj krađa u protekla dva desetljeća dok je najveći broj krađa evidentiran 2012. godine i to više od 16 tisuća.

Krađe

Tijekom 2020. godine prijavljene su 703 krađe, teške krađe i neovlaštene uporabe cestovnih motornih vozila, odnosno otuđena su 523 vozila, a što je za 28,5 % manje u odnosu na 2019. godinu kada je otuđeno 731 vozilo.

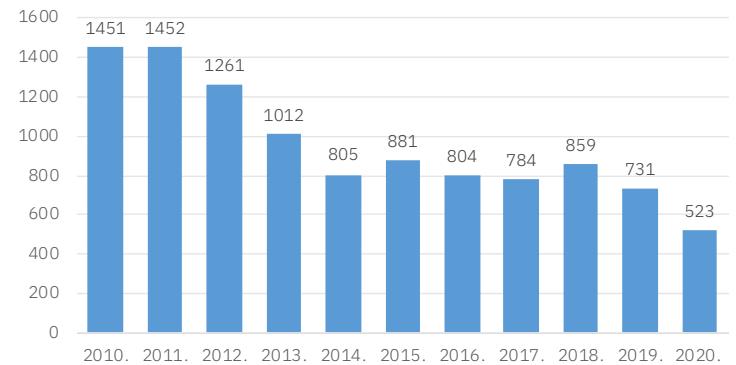
Pronađeno je i vlasnicima vraćeno 475 vozila odnosno 73,3 %, što se može objasniti i smanjenim brojem krađa.

Od ukupnog broja otuđenih putničkih vozila zanimljivo je da je iz operativnih evidencija policije vidljivo kako **97 % otuđenih putničkih vozila nije imalo ugrađenu dodatnu zaštitu protiv krađe** izuzev one tvornički ugrađene.

Među metama najčešće se bilježe vozila iz grupacije Volkswagen (29,9 %), potom francuski proizvođači (Renault/Peugeot/Citroën) 14,9 %, vozila proizvođača Opel 10,3 % i dr.

 COVID-19 mjere utjecale su na ovu vrstu kriminaliteta samom činjenicom pojačane kontrole putnika na graničnim prijelazima, kao i drugim epidemiološkim mjerama koje su se provodile ili se provode u smislu režima prelaska državne granice. Otuđenja motornih vozila u stalnom su padu u proteklih 10 godina, primjerice tijekom 2010. evidentirano je 1.425 kaznenih djela u svezi s otuđenjem motornog vozila, a broj otuđenih vozila u proteklom razdoblju smanjen je za približno 50 %.

Krađe motornih vozila

Razbojništva

Razbojništva spadaju u kaznena djela protiv imovine, međutim, s obzirom na to da počinitelj zbog prisvajanja predmeta koristi silu ili prijetnju prema žrtvi, ova kaznena djela značajno traumatisiraju žrtvu i utječu na subjektivan osjećaj sigurnosti.

Upravo iz tog razloga iznimno je značajno da je nastavljen silazni trend počinjenih razbojništava.

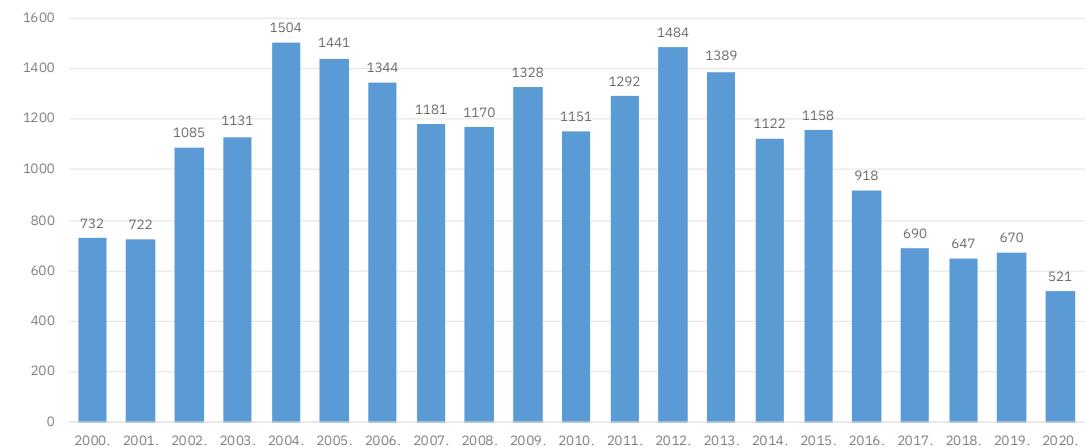
Tako je tijekom 2020. godine prijavljeno **521 razbojništvo**, što u odnosu na godinu ranije predstavlja **pad od 22,2 %**, a 257 ih je razriješeno bez kaznenih djela koja su prijavljena ranijih godina, a razriješena u izvještajnoj godini.

Najmanji je to broj počinjenih razbojništava od 2000. godine.

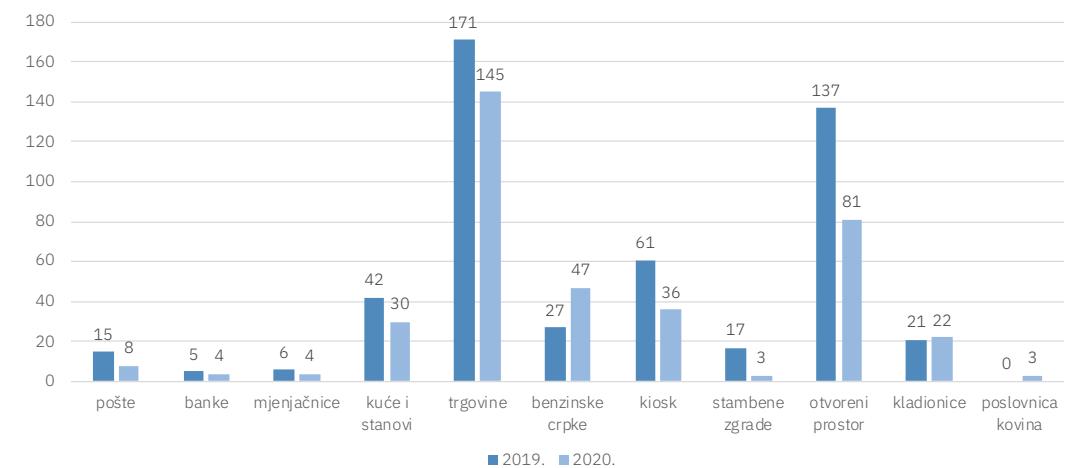
Međutim, unutar navedenog broja, a zbog COVID-19 mjera koje su bile na snazi, vidljivo je koji su objekti ostali/postali meta razbojnika. Prema objektima napada najveći postotni porast razbojništava je evidentiran na **benzinskim crpkama** i to za 20 razbojništava više, a što čini porast od gotovo 50 %, dok se aktivnost policije ogleda u iznimno visokom koeficijentu razriješenosti ovih djela i to 65,1 %, a što je za gotovo 20 % veća razriješenost u odnosu na godinu ranije.

 *Kako se zaštiti ako ste žrtva razbojnika
Dobar susjed-siguran stan
The prevention of domestic burglary in the spotlight!*

Razbojništva od 2000. do 2020.

Razbojništva u 2019. i 2020.

Sadržaj

Kada govorimo o razrješenju razbojništava policija opravdano poseban napor ulaže u razrješenja razbojništava počinjenih u kućama i stanovima građana. Naime, kod takvih djela počinitelji/počinitelji pored prijetnje gotovo uvijek upotrebljavaju silu, nанose ozljede, vežu žrtve te ih zastrašuju, a kako bi oduzeli neku vrijednost. Razrješenje 25 od ukupno 30 počinjenih takvih djela predstavlja jasnu poruku senzibilizacije policije za uspješno razrješenje ovakvih djela. Još viši postotak razrješenosti postignut je u razbojništvima počinjenim u bankama gdje su razrješena 3 od 4 evidentirana razbojništva.

Kaznena djela protiv okoliša

Kriminalitet na štetu okoliša svrstava se, s aspekta motivacije za deliktno ponašanje, u visoko profitno nezakonito djelovanje s malim stupnjem rizika za otkrivanje i sankcioniranje. Radi se o vrlo ozbiljnoj i brzorastućoj međunarodnoj prijetnji koja se prepoznaće u raznim pojavnim oblicima, a ta prijetnja u svojoj ekspanziji nerijetko prelazi granice više zemalja kao i kontinenata.

Prepoznaјući prijetnju tijekom 2020. godine prijavljena su 242 kaznena djela što je 23,5 % više kaznenih djela u odnosu na godinu ranije kada je prijavljeno 196 kaznenih djela.

 COVID 19 mjere nisu doprinijele smanjenju ove vrste kriminaliteta te je zabilježen i daljnji kontinuirani rast kažnjih radnji povezan s kriminalitetom na štetu okoliša koji traje od 2018. godine.

 Osumnjičen za uništenje zaštićenih prirodnih vrijednosti i protuzakoniti lov
Trojac prijavljen za pustošenje šuma i zlouporabu položaja i ovlasti

Maloljetnička delinkvencija

Maloljetnička delinkvencija dio je kriminaliteta, odnosno devijantnog ponašanja koje u kazneno-pravnom smislu počine **djeca mlađa od 14 godina starosti** (nisu kazneno odgovorna) te **maloljetnici starosti od 14 do 18 godina** koji su kazneno odgovorni.

Karakteristika maloljetničke delinkvencije jest da maloljetni počinitelji kaznena djela često čine u skupini, nerijetko ih potiču odrasle punoljetne osobe, a na njihovu spremnost za počinjenje kaznenih djela značajan utjecaj ima vršnjačka grupa.

Analizirajući strukturu kaznenih djela u ukupnom broju maloljetničkog kriminaliteta, tijekom 2020. u Republici Hrvatskoj evidentno je **razmjerno smanjenje** gotovo svih grupacija kaznenih djela unutar maloljetničkog kriminaliteta, a **ukupno smanjenje maloljetničkog kriminaliteta iznosi 17,5 %**.

Mlađi od 14 godina

Najmanji broj evidentiranih djela koja su počinila djeca mlađa od 14 godina

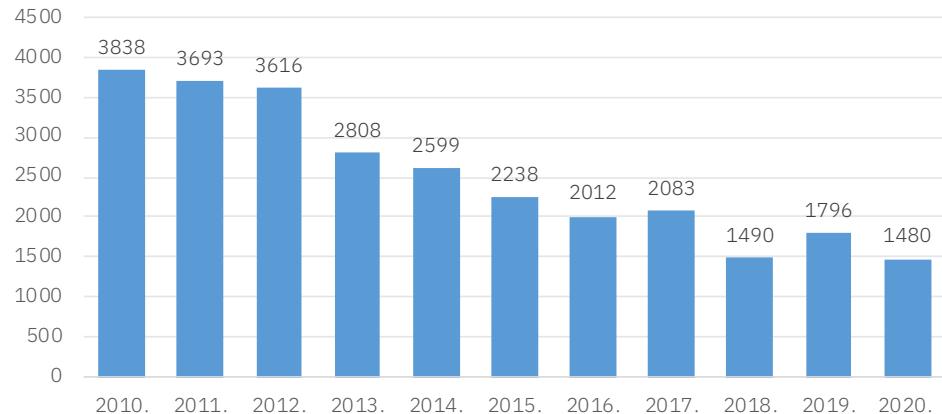
Ukupno govoreći djeca (mlađa od 14 godina) koja nisu kazneno odgovorna su tijekom 2020. godine počinila 199 kaznenih djela odnosno 16,7 % manje nego 2019. godine kada je evidentirano 239 takvih djela. U postotku značajno manje nego godinu ranije su se pojavili kao počinitelji teških ozljeda, prijetnji, krađa, dok teške krađe bilježe manji pad.

Počinitelji starosti do 14 godina

Počinitelji starosti od 14 do 18 godina

Maloljetnici od 14 do 18 godina

Najmanji broj evidentiranih djela koja su počinili maloljetnici od 14 do 18 godina

● Duže razdoblje koje su maloljetnici zbog suzbijanja širenja virusa COVID-19 proveli unutar obiteljskog doma, odnosno druge mjere koje su se provodile sa ciljem suzbijanja širenja pandemije COVID-19 utjecale su na ovu vrstu kriminaliteta. Tako su počinitelji starosti od 14 do 18 godina tijekom protekle godine ukupno počinili 1.480 kaznenih djela, a što je smanjenje za 17,6 % u odnosu na 1.796 koliko ih je evidentirano 2019. godine.

Maloljetni počinitelji pojavljuju se u značajno manjem broju razbojništava, razbojničkih krađa, neovlaštene uporabe tuđe stvari, prijevara i iznuda.

🔗 *Maloljetnička delinkvencija i zakonska podloga
Obitelj i maloljetnička delinkvencija*

▶ *Dan sigurnijeg interneta i Virtualna policajka Kristina*

● S obzirom na COVID-19 mjere i činjenicu da su djeca i maloljetnici unutar svojega doma neminovno više koristili mogućnosti koje pružaju Internet i suvremene tehnologije, neočekivano se bilježi smanjenje i kaznenih djela koja su činili putem računalnih sustava, programa i podataka. Naime, djeca i maloljetnici su tijekom 2020. počinili 42 ovakva kaznena djela, što u odnosu na godinu ranije predstavlja pad od 20,8 %.

Također, nastavlja se trend smanjenja nasilja među mladima – međuvršnjačko nasilje - te je tako tijekom 2020. godine evidentirano 268 počinitelja vršnjačkog nasilja (241 počinitelj i 27 počiniteljica), što je manje za 31,3 % u odnosu na 2019. godinu kada je evidentirano njih 390 (354 počinitelja i 36 počiniteljica). Tijekom 2020. godine najveći broj kaznenih djela koja su počinili vršnjaci obuhvaćaju kaznena djela protiv života i tijela, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece i kaznenih djela protiv imovine. Obje skupine počinitelja, mlađi od 14 i oni stari od 14 do 18 godina, daleko najčešće čine kaznena djela protiv imovine.

Sadržaj

Kaznenopravna zaštita djece i obitelji

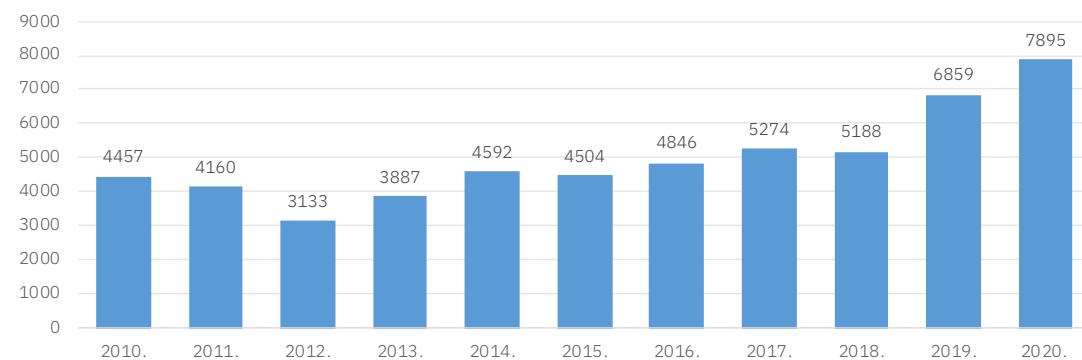
Tijekom 2020. u Republici Hrvatskoj je otkriveno i prijavljeno ukupno 7.895 kaznenih djela iz područja kaznenopravne zaštite djece i obitelji, što je u odnosu na prethodnu 2019., kada je evidentirano 6.859 kaznenih djela, povećanje za 15,1 %.

Brojčani pokazatelji iz grafičkog prikaza ukazuju kako žrtve ipak vjeruju u zakonski i institucionalni okvir sustava podrške i pomoći žrtvama kažnjivih djela, ali još uvijek postoji prostor za poboljšanje djelovanja i postupanja policijskih službenika, ali i drugih dionika sustava.

Nasilje u obitelji – kaznena djela i prekršaji

Što se tiče kaznenih djela „Nasilje u obitelji“ iz čl. 179.a Kaznenog zakona, policija ih je 2020. godine evidentirala ukupno 1.578, što je za 39,2 % više u odnosu na 2019. godinu kada je zabilježeno ukupno 1.134 takvih djela. U odnosu na spol, evidentirano je 1.330 žrtava ženskog te 248 žrtava muškog spola.

Kaznena djela na štetu djece i obitelji

Kada govorimo o počinjenim prekršajima nasilja u obitelji iz čl. 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, u 2020. godini evidentirano je ukupno 9.888 žrtava što je manje za 7,4 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine kada je oštećeno ukupno 10.674 osoba. Prema spolu, 6.270 žrtava su ženskog spola u odnosu na razdoblje 2019. godine kada je evidentirano 6.929 žrtava ženskog spola te 3.618 žrtava muškog spola u odnosu na razdoblje 2019. godine kada je oštećeno 3.745 osoba muškog spola.

Iza ovih vrata živi Mla

Porast broja prijavljenih kaznenih djela nasilja u obitelji u odnosu na prethodnu godinu rezultat je napora Ministarstva unutarnjih poslova u nadzoru, usmjeravanju, senzibilizaciji i edukaciji policijskih službenika u svrhu prepoznavanja i pravilne kvalifikacije određenih ponašanja **kroz kaznenopravnu umjesto prekršajno pravnu reakciju**, a na koji način počiniteljima šaljemo jasnu poruku o stavu države prema nasilju u obitelji.

Kako bismo olakšali građanima prijavljivanje nasilja, osim uobičajenog telefonskog poziva za hitnu policijsku intervenciju na broj 192 te e-mail adrese policija@mup.hr, nasilje je moguće prijaviti i online, anonimno putem aplikacije **Red Button** koja se nalazi na službenoj web stranici Ministarstva unutarnjih poslova. Na stranici možete pronaći i savjete o problematici nasilja u obitelji, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece te drugih povreda prava djeteta, kao i **Kalendar nasilja** koji široj javnosti omogućava praćenje pojavnosti prekršaja i kaznenih djela nasilja u obitelji po danima.

 Dinamika nasilja u obitelji
Red Button
Projekt Lily

Tijekom 2020. godine putem aplikacije Red Button za prijavu spolnog zlostavljanja djece putem Interneta te drugih oblika zlostavljanja djece zaprimljeno je ukupno 515 prijava od kojih se 405 slučajeva odnosi na prijavu zlostavljanja ili drugih povreda prava djece, dok se 110 prijava odnosi na objave sadržaja dječe pornografije ili druge različite neprimjerene sadržaje na Internetu.

 COVID-19 mjere koje su na snazi bile tijekom 2020. godine, a uključivale su samoizolaciju te ograničavanje fizičkih i socijalnih kontakata, nužno su, u slučajevima narušene obiteljske dinamike, **povećale rizik od nasilja nad ženama u obitelji, osobito zlostavljanja i nasilja prema ranjivim članovima obitelji: djeci, osobama starije životne dobi i osobama s invaliditetom**.

U takvoj situaciji aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova i policije bile su usmjerene prema pozivanju građana, stručnjaka u institucijama i organizacijama civilnog društva na **zajedničko djelovanje u zaštiti žrtava nasilja**.

Samo pružanjem adekvatne i pravovremene zaštite žrtvama nasilja u obitelji i otklanjanjem uzroka nasilničkog ponašanja, ali i usmjeravanjem zajedničkih snaga na prevenciju i suzbijanje nasilničkog ponašanja, ostvaruju se pozitivni rezultati u borbi protiv nasilja u obitelji i rođno uvjetovanog nasilja.

Tako iz analize brojčanih podataka koji se odnose na broj evidentiranih žrtava prekršajnih djela nasilja u obitelji i broj evidentiranih žrtava kaznenih djela nasilja u obitelji proizlazi kako je 2020. godine evidentirano **smanjenje broja žrtava ukupnih kažnjivih djela nasilja u obitelji za 2,9 % u odnosu na 2019. godinu**. Naime, 2020. godine je evidentirano ukupno 11.466 žrtava prekršaja i kaznenih djela nasilja u obitelji, a 2019. godine ukupno 11.808 žrtava.

Međutim, uzimajući u obzir brojčane pokazatelje svih kaznenih djela koja se najčešće čine nasilničkim ponašanjem u obitelji/između bliskih osoba (tjelesne ozljede, teške tjelesne ozljede, prijetnje i nasilje u obitelji) uključujući ubojsvta, 2020. godine bilježimo porast kaznenih djela za 30,5 % (ukupno 5.524 navedenih kaznenih djela 2020. godine u odnosu na 4.233 kaznenih djela 2019. godine).

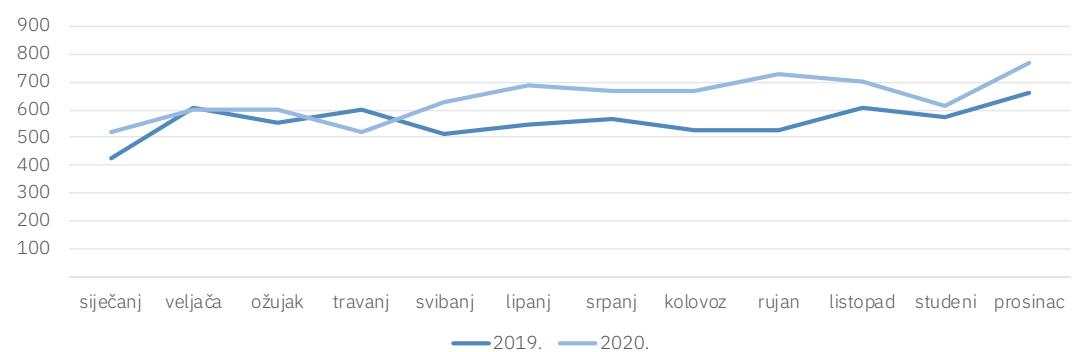
Nadalje, u području kaznenih djela protiv spolne slobode počinjenih na štetu djece i obitelji, u 2020. godini evidentirano je smanjenje kaznenih djela za 21,3 % u odnosu na 2019. godinu obzirom na to da je 2020. godine evidentirano 137, a 2019. godine 174 kaznena djela protiv spolne slobode.

Najveći pad kaznenih djela u području kaznenopravne zaštite djece i obitelji tijekom 2020. godine vidljiv je **kod kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta** i to za 33,3 % u odnosu na 2019. godinu (2020. godine evidentirano je 468 kaznenih djela, a 2019. godine 702 kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta).

Ono što je zasigurno bilo očekivano, a i dogodilo se, jest **porast** broja **kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja putem interneta**. Tako je 2020. evidentirano 85 kaznenih djela iskorištavanja djece za pornografiju iz čl. 163. st.1. i 142 kaznena djela iz čl. 163. st.2.: što je povećanje od 39 % u odnosu na 2019. godinu kada je evidentirano 65 kaznenih djela iz st.1. i 98 takvih djela iz st.2.

COVID-19 Također, u kontekstu COVID-19 mjera zanimljiv je pregled mjesecnog kretanja prijavljivanja kaznenih djela iz područja kaznenopravne zaštite djece i obitelji. Značajnija odstupanja očekivano su se pojavila **tijekom travnja** koji se doživljava kao prvo „zatvaranje“ te se potom uspostavlja više-manje stabilan trend do ponovnog manjeg pada tijekom studenog 2020. godine

Kaznena djela na štetu djece i obitelji

Nemoj postati lovina

Sadržaj

Ratni zločini

Posvećenost prioritetu dala je rezultate

Ratni zločin je kazneno djelo prema međunarodnom i nacionalnom pravu nastalo teškim kršenjem normi međunarodnog prava o načinu vođenja rata kao i kršenjima međunarodnih ugovora (Haških konvencija i deklaracija iz 1899. i 1907. te Ženevskih konvencija za zaštitu žrtava rata iz 1949.), počinjeno najčešće u odnosu na civilno stanovništvo, ranjenike i bolesnike te ratne zarobljenike.

Kriminalistička istraživanja ratnih zločina, kao jedan od strateških prioriteta Ravnateljstva policije, provode se u cilju otkrivanja i procesuiranja svih počinitelja teških povreda ratnog i humanitarnog prava tijekom Domovinskog rata.

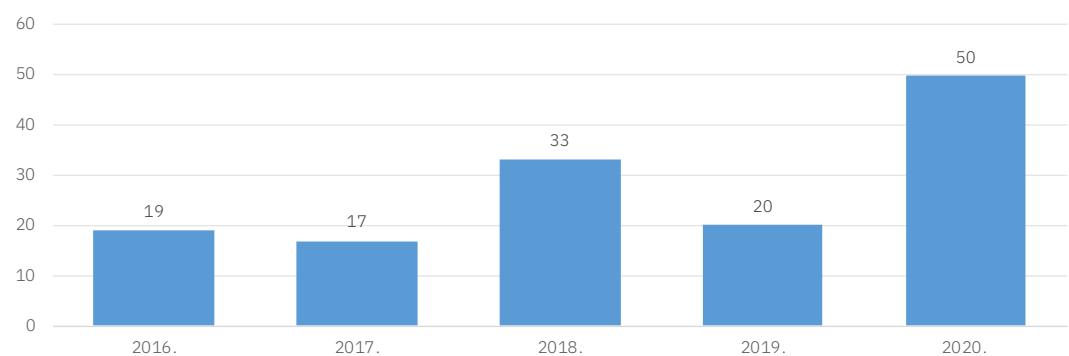
Naime, iako je od završetka Domovinskog rata proteklo više od dvadeset godina, veliki broj ratnih zločina i dalje je ostao neražriješen budući da su, u razdoblju od 1991. do 1995. godine, na gotovo trećini privremeno okupiranog područja od strane pripadnika neprijateljskih paravojnih postrojbi i tzv. JNA počinjena teška i masovna kršenja međunarodnog humanitarnog prava, kojom prilikom je stradao veliki broj osoba, a njih 1 508 i dalje se vodi kao nestalo.

Istraživanja ratnih zločina stavlju pred policiju, kao i sve ostale dionike koji u tome sudjeluju, zahtjev da se na iste gleda s dva aspekta: u smjeru utvrđivanja tko je počinio ove zločine, ali i kao izuzeto bitno humanitarno pitanje radi čega se prikupljaju sva raspoloživa saznanja vezano uz pojedinačne i masovne neobilježene grobnice.

Tijekom 2020. godine **prijavljeno je ukupno 50 kaznenih djela ratnog zločina** (30 kaznenih djela više nego u 2019. godini). Najveći je to broj podnijetih prijava protiv počinitelja unatrag pet godina, otkada broj stalno raste, a ujedno i dokaz da se posvećenim radom sa žrtvama, svjedocima i članovima obitelji žrtava i nakon desetljeća **moe potvrditi osnovana sumnja da je konkretna osoba počinila kazneno djelo.**

Sva prijavljena kaznena djela odnose se na KD „Ratni zločin“ iz čl. 91. Kaznenog zakona, za razliku od 2019. gdje se od 20 kaznenih djela njih 16 odnosilo na KD "Ratni zločin" (čl. 91. KZ), dva kaznena djela na KD „Zločin protiv čovječnosti“ (čl. 90 KZ), dok se u dva (2) slučaja radilo o KD „Odgovornost zapovjednika“ (čl. 96 KZ). Sva kaznena djela odnose se na zločine počinjene u Domovinskom ratu od 1991. do 1995. godine.

Prijavljena kaznena djela ratnog zločina

Ukupno je 2020. kazneno prijavljeno 11 osoba, od **čega su četiri osobe dovedene pritvorskom nadzorniku**, dok su 2019. godine prijavljena 21 osoba od kojih je jedna dovedena pritvorskom nadzorniku.

Premda su kriminalistička istraživanja ratnih zločina složena i dugotrajna, ustrajnost i posvećenost policijskih službenika radu na takvim zahtjevnim predmetima, osobito s obzirom na protek vremena od počinjenja, daju značajne rezultate, što je vidljivo iz broja prijavljenih kaznenih djela i počinitelja tijekom 2020. godine.

Kriminalistička istraživanja ratnih zločina suočena su s brojnim izazovima koji utječu na oscilaciju broja razriješenih kaznenih djela i procesuiranih počinitelja prijašnjih godina, poput nekadašnje ratne situacije i neposrednih borbenih djelovanja, nemoćnosti provođenja mjera prvog zahvata (očevid i dr.), tadašnje nedostatne kadrovske popunjenošt i nedostatka iskustva policijskih službenika, nedostatka očevidaca i njihove spremnosti za svjedočenje, nedostupnosti osumnjičenika i pripadnika neprijateljskih postrojbi, odlaska osoba iz ratom zahvaćenog područja, nedostatka relevantne dokumentacije i dr.

Unatoč tome, kriminalistička istraživanja ratnih zločina su se zadnjih nekoliko godina intenzivirala i pokazuju uzlazni trend učinkovitosti po broju podnesenih kaznenih prijava za ratni zločin, kao i uhićenih osoba osumnjičenih za predmetna kaznena djela.

U tom smislu posebno se ističe **Radna skupina Ravnateljstva policije „Ovčara“** koja je osnovana s prvenstvenim ciljem kriminalističkog istraživanja kaznenih djela ratnih zločina na poljoprivrednom dobru „Ovčara“ u studenome 1991. godine, ali i više policijskih uprava (od osječko-baranjske, sisačko-moslavačke, karlovačke i zadarske do šibensko-kninske) koje su se tijekom 2020. istakle kvalitetom, sadržajnošću i učinkovitošću svojih rezultata u otkrivanju kaznenih djela ratnih zločina i procesuiranju njihovih počinitelja.

U kontekstu uspješnosti kriminalističkih istraživanja ratnih zločina svakako je potrebno spomenuti i iznimno uspješnu suradnju s nadležnim županijskim državnim odvjetništvima, Upravom za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, kao i institucijama i službama u okviru hrvatske sigurnosno-obavještajne zajednice u smislu koordinacije poduzimanja mjera i radnji u sklopu policijskih izvida, kao i razmjene saznanja iz svoje nadležnosti u odnosu na problematiku ratnih zločina.

*Uhićena dvojica počinitelja iz tzv. "špalira smrti" na Ovčari
Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (Graberje)
Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (Glinska poljana)
Dovršeno krim istraživanje u kazrenom djelu ratni zločin protiv civilnog stanovništva
Osumnjičeni za ratni zločin protiv civilnog stanovništva*

Sadržaj

Organizirani kriminalitet

U katalog kaznenih djela „organiziranog kriminaliteta“ spada 21 različito osnovno kazneno djelo, a svako od njih može biti počinjeno u sastavu zločinačkog udruženja. Karakteristika takvih zločinačkih/kriminalnih udruženja, odnosno skupina, je čvrsta organiziranost, jasna hijerarhija i podjela poslova, poslušnost članova i njihova osobna lojalnost.

Aktivnosti policije u borbi protiv organiziranog kriminaliteta prikazuju se na dva načina i to kroz prikaz otkrivanja osnovnih kaznenih djela iz te grupacije te kroz prijavljivanje ranije spomenutih zločinačkih udruženja.

Najzastupljenija kaznena djela iz područja organiziranog kriminaliteta su:

- Kaznena djela povezana s krijumčarenjem ljudi (32,1 %),
- Kaznena djela povezana s nedozvoljenom trgovinom duhanom i duhanskim proizvodima (22,1 %),
- Nedozvoljeno posjedovanje, izrada i nabavljanje oružja i eksplozivnih tvari (21,2 %) te
- Iznuda (11,5 %), a zajedno čine više od 85 % organiziranog kriminaliteta u RH.

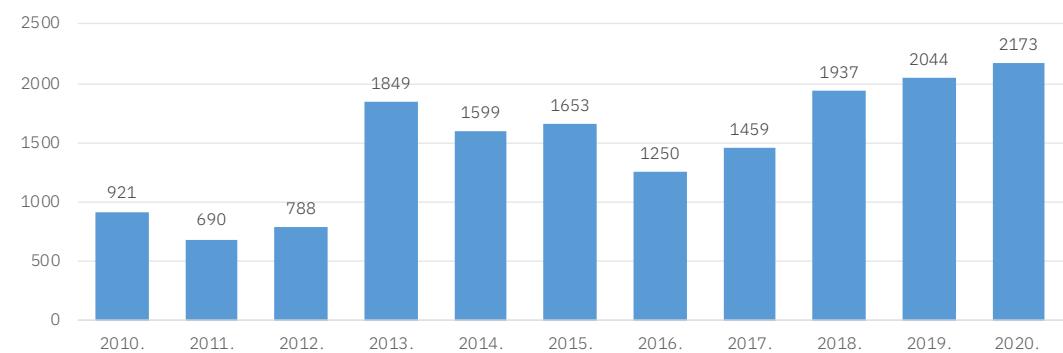
Manje oružja, manje tragedija

„Dvije djevojčice“ - Kampanja protiv trgovanja ženama i djevojkama

Radi se o vrsti kriminalne aktivnosti za čije istraživanje i prijavljivanje počinitelja ključnu ulogu ima proaktiv rad policije².

Veći broj prijavljenih kaznenih djela znači snažnije suzbijanje te vrste kriminaliteta jer bi u protivnom ta djela ostala u „tamnoj brojci“, a ujedno su dokaz kvalitete rada kriminalističko-obavještajnog rada policije.

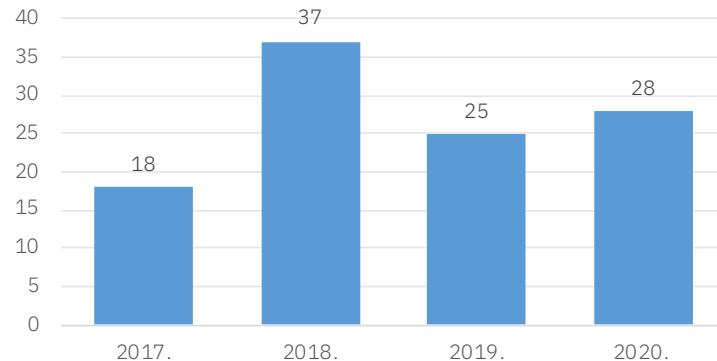
Organizirani kriminalitet - osnovna kaznena djela

2 Proaktivno djelovanje - policija reagira prije nego je kazneno djelo počinjeno. Reaktivno djelovanje - policija reagira nakon što je kazneno djelo već počinjeno.

Iz navedenih pokazatelja je vidljivo da je **tijekom 2020.** otkriveno više kaznenih djela iz područja suzbijanja organiziranog kriminaliteta i to za 6,3 % u odnosu na prethodnu godinu, odnosno u protekle tri godine realiziran je najveći broj kriminalističkih istraživanja suzbijanja organiziranog kriminaliteta.

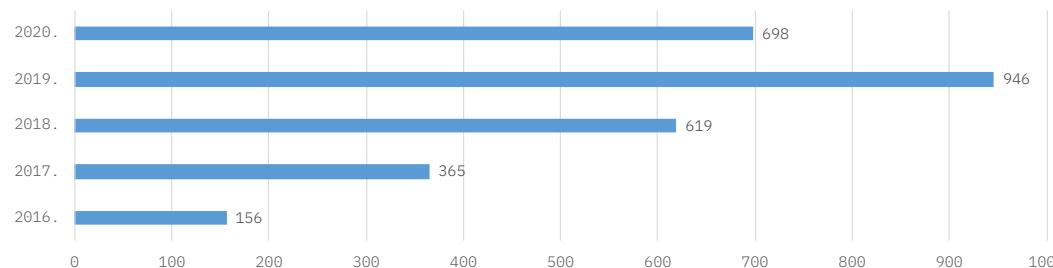
Organizirani kriminalitet - Zločinačka udruženja

 COVID -19 mjere koje su tijekom 2020. godine bile na snazi utjecale su na smanjenje mogućnosti kretanja osoba, a time su utjecale i na smanjenje broja utvrđenih kaznenih djela krijumčarenja ljudi odnosno „Protuzakonitog ulaska, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma“.

Tijekom 2019. procesuirano je 946 takvih kaznenih djela, a 2020. godine 698, što predstavlja smanjenje od 26,2 %.

Protuzakonito ulaska, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020.

Navedenih 698 kaznenih djela počinila su 692 počinitelja, od čega su većinom počinitelji strani državljanini s udjelom od 61,3 %. (424).

 Utjecaj mjera i nemogućnost nesmetanog kretanja osoba ogleda se i u manjem broju utvrđenih kaznenih djela Trgovanja ljudima (pad od 47,6 %), Prostitutione (pad od 60,5 %) te Krivotvorena novca (pad 28 %).

Međutim, isti razlozi omogućili su policiji da svoje snage značajnije usmjeri na proaktivno djelovanje prema značajnijim i metodološki složenijim kriminalističkim istraživanjima u pogledu borbe protiv organiziranih kriminalnih skupina.

Tako je tijekom 2020. godine otkriven i procesuiran veći broj zločinačkih udruženja u odnosu na prethodnu godinu, a provedeno je više kriminalističkih istraživanja nad pripadnicima organiziranih kriminalnih skupina regionalnog karaktera u kojem kontekstu se ističe uspješan rad PU splitsko-dalmatinske i Službe za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta Split. Pandemija izazvana virusom COVID-19 prisilila je nacionalne vlade i EU da uvedu razne mjere smanjenja širenja pandemije, pružanja potpore zdravstvenom sustavu i zdravstvenim tijelima i očuvanja gospodarstva uz osiguravanje javnog reda i mira i sigurnosti.

Sadržai

Čimbenici koji utječu na promjene teškog i organiziranog kriminaliteta, a rezultat su uvođenja velikog broja mjera u cilju suzbijanja pandemije izazvane COVID-om 19, su **smanjenje mobilnosti i toka ljudi prema EU i unutar nje, povećana napetost i strah koji mogu stvoriti ranjivost podložnu iskorištavanju, ograničenja u javnom životu koja rezultiraju manjom vidljivošću kriminalnih aktivnosti.**

Počinitelji su vrlo brzo uvidjeli i iskoristili priliku u ovoj pandemijskoj krizi te prilagodili načine djelovanja ili počinjenja kaznenih djela. Organizirane skupine također su pokazale fleksibilnost i prilagodljivost na okolnosti koje se brzo mijenjaju. Iako im trenutna situacija predstavlja izazov s obzirom na njihove uhodane poslovne modele, dostavne kanale i logistiku, ona im nudi i nove prilike koje brzo pronalaze i koriste.

Danas se kriminalne aktivnosti, koje provode skupine organiziranog kriminala, **odlikuju visokim stupnjem fleksibilnosti**. Ta je fleksibilnost posebno vidljiva u jednostavnosti kojom se kriminalci prilagođavaju promjenama u društvu.

Sve veći broj pojedinačnih kriminalnih poduzetnika nudi kriminal kao službu. On-line trgovina nedopuštenim dobrima i uslugama omogućava pojedinačnim kriminalcima da kreiraju svoj vlastiti kriminalni posao bez potrebe za infrastrukturama koje vode "tradicionalne" organizirane kriminalne skupine.

Prijetnja od kriminaliteta ove vrste ostaje dinamična te se procjenjuje da će se tijekom i nakon krize nastaviti pojavljivati novi ili prilagođeni oblici kriminalnih aktivnosti.

 Dubrovnik 9. 2. 2021.
Uhićena skupina osječkih dilera
Operativna akcija Falkuša

Gospodarski kriminalitet

Počinitelji gospodarskog kriminaliteta godišnje počinili su više od četiri takva djela Krivotvorena službenih ili poslovnih isprava čine 30 % gospodarskog kriminaliteta

Prijavljena su 4.532 kaznena djela iz područja gospodarskog kriminaliteta, što je 9,5 % više u usporedbi s podacima za 2019. godinu odnosno 5,5 % više u odnosu na 2018. godinu. Značajno obilježje ove vrste kaznenih djela je postojanje „tamne brojke“, **dinamičnost i prilagodljivost ekonomskim promjenama** pa je povećanje broja prijavljenih kaznenih djela kroz proaktivni rad policije upravo zadiranje u „tamnu brojku“.

Tradicionalno najbrojnije kazneno djelo iz područja gospodarskog kriminaliteta i u 2020. godini je bilo Krivotvorene službene ili poslovne isprave koje, s 1 362 procesuirana kaznena djela čini 30 % ukupnog gospodarskog kriminaliteta u Hrvatskoj. Po zastupljenosti slijedi Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju sa 650 kaznenih djela odnosno porastom od čak 62,1 % u odnosu na godinu ranije, a potom 604 kaznena djela Utaje poreza ili carine.

Promatrajući policijske uprave, a u odnosu na 2019. godinu, **značajna povećanja u otkrivanju gospodarskog kriminaliteta** imaju policijske uprave vukovarsko-srijemska, osječko-baranjska, varaždinska, međimurska te brodsko-posavska – sve su najmanje udvostručile otkrivanje gospodarskog kriminaliteta u odnosu na godinu ranije.

Zanimljiv je podatak da je navedena djela počinilo 1 036 počinitelja, što znači da je prosječno **jedan počinitelj počinio 4,4 djela gospodarskog kriminaliteta**, za razliku od godine ranije kada je to bilo 3,4 djela po jednom počinitelju.

Korupcijska kaznena djela

Razriješena su djela s deseterostrukom većom materijalnom štetom nego godinu prije

COVID-19 godinu obilježilo je 31,5 % manje procesuiranih koruptivnih kaznenih djela budući da je u 2020. prijavljeno 538 korupcijskih kaznenih djela, a 2019. godine 785 korupcijskih kaznenih djela.

Promatrujući trend prijavljivanja koruptivnih kaznenih djela koji u petogodišnjem razdoblju u prosjeku iznosi oko 700 kaznenih djela, pad broja prijavljenih kaznenih djela je ipak nešto manji i iznosi oko 23 %, ali je i dalje značajan. Treba naglasiti da je tijekom 2020. prioritet bio dovršetak složenih kriminalističkih istraživanja što je rezultiralo velikom materijalnom štetom u iznosu od 565.328.689 kuna te višestruko premašuje prijavljeni iznos u 2019. godini. Kadrovski i tehnički resursi bili su usmjereni na istraživanja najsloženijih oblika korupcije odnosno na postizanje kvalitete što je rezultiralo otkrivanjem najsloženijih oblika korupcivnog ponašanja i to na najvišim razinama.

Na smanjenje broja kaznenih djela zasigurno su utjecale okolnosti povezane s uvođenjem restrikcija poradi pandemije bolesti COVID-19, prije svega značajno smanjenje poslovne aktivnosti, međutim, procjenjuje se i da je posvećenost policije prema opsežnim i složenim kriminalističkim istraživanjima, kakvih je tijekom 2020. godine bilo, utjecalo na manju brojnost.

Naime, iako je obrađen manji broj korupcijskih kaznenih djela, materijalna šteta koja je tim djelima pričinjena deset je puta veća nego tijekom 2019. godine kada je brojčano održan veći broj korupcijskih slučajeva.

Značajan angažman u istraživanju korupcijskih kaznenih djela evidentirale su policijske uprave brodsko-posavska, koprivničko-križevačka, zadarska, sisačko-moslavačka i zagrebačka.

Kibernetički kriminalitet

Tijekom 2020. godine evidentirana su **sva tri glavna oblika kibernetičkih napada** (cryptolocker ransomware, DDoS i internetske prijevare) te su oni i nadalje dominantne prijetnje.

U 2020. prijavljeno je 1 188 kaznenih djela kibernetičkog kriminaliteta, što predstavlja pad za 59,5 % u odnosu na 2019. kada je prijavljeno 2 930 takvih djela.

Međutim, navedena razlika ne očituje se u manjoj aktivnosti policije, već je do nje tijekom 2020. došlo **zbog usklajivanja statističkog prikaza kaznenih djela kibernetičkog kriminaliteta s odredbom Kaznenog zakona o produženom kaznenom djelu**. Naime, navedena odredba nalaže da se postupanje počinitelja, iako čini više odvojenih radnji, ne tretira statistički kao više djela, nego **kao jedno produženo djelo** jer se radi o ostvarenju istih kaznenih djela.

▶ **Kreni u akciju! Progovorimo protiv korupcije!**

🔗 **Međunarodni dan borbe protiv korupcije**

Najzastupljenije djelo je **Računalna prijevara** koja čini 80 % ukupnog kibernetičkog kriminaliteta, a potom Iskorištavanje djece za pornografiju koje sudjeluje s 12 % u ukupnom kibernetičkom kriminalitetu. Kako je ranije objašnjeno, ovo kazneno djelo očekivano bilježi porast.

Koefficijent razriješenosti kaznenih djela kibernetičkog kriminaliteta iznosi 65,4 %, a prosječno **jedan počinitelj počini 5,5 kaznenih djela**.

EUROPOL je u Procjeni prijetnje od organiziranog kriminaliteta na Internetu (iOCTA Internet Organized Crime Threat Assessment) detektirao pet područja prijetnje na području Europske unije i to:

1. **socijalni inženjering** kao najveću prijetnju u izvršenju raznih oblika kibernetičkih kaznenih djela;
2. zloćudne programe: Ransomware ostaje najdominantnija prijetnja fizičkim i pravnim osobama;
3. seksualno iskorištavanje djece na internetu;
4. finansijske prijevare;
5. kriminalne aktivnosti na Dark Webu.

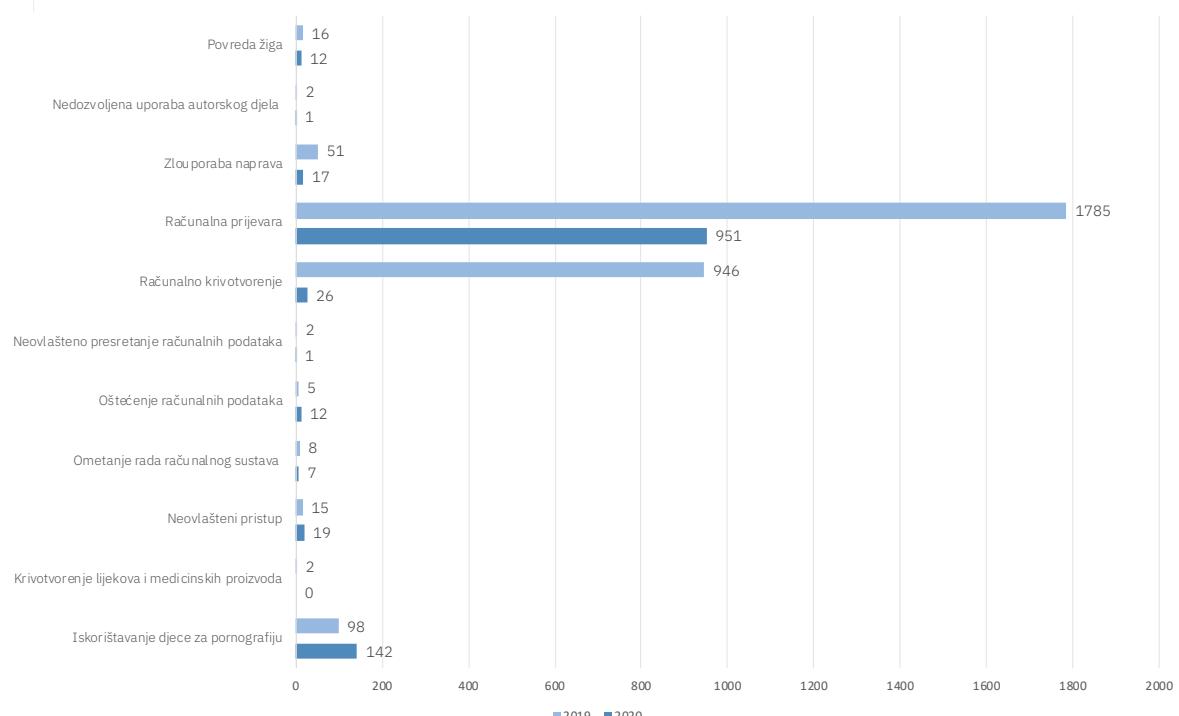
▶ Reci: Ne! - Europolova kampanja protiv on-line iskorištavanja djece

🔗 Započela Europolova kampanja "Ne budi mula"

Dok broj kibernetičkih napada nije u porastu, količina sadržaja dječje pornografije na internetu za vrijeme trajanja krize uslijed pandemije COVID-19 značajno je narasla.

Zabilježen je porast svih indikatora koje prati EUROPOL: prijave pružatelja internetskih usluga; aktivnosti na P2P; broj pokušaja pristupa dječjoj pornografiji na internetu; broj prijava policiji; količina novih postova na on-line forumima posvećenih dječjoj pornografiji; količina aktivnosti na Darknet forumima.

Kaznena djela kibernetičkog kriminaliteta

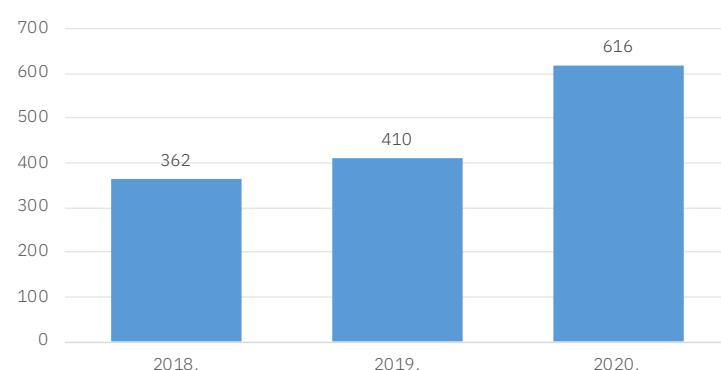

Tijekom 2020. godine nastavljen je trend porasta kaznenih djela koja su počinjena **putem komunikacijske tehnologije**, međutim, njihov udio u ukupnom kriminalitetu je svega 1,2 %.

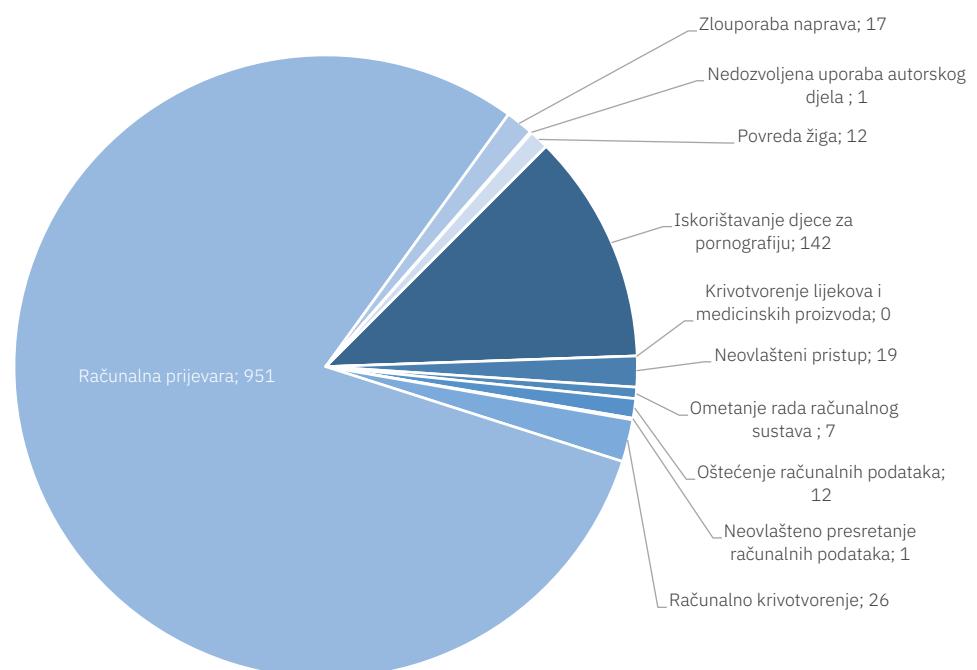
Promatramo li sva kaznena djela, a ne samo ona koja prema Katalogu kaznenih djela pripadaju djelokrugu Službe kibernetičke sigurnosti, **putem komunikacijske tehnologije počinjeno je 616 kaznenih djela**.

Od navedenih 616 kaznenih djela počinjenih putem komunikacijskih tehnologija **196 ih je počinjeno putem društvenih mreža**, 113 putem aplikacija za razmjenu sadržaja, 22 putem elektroničke pošte, 138 putem mrežnih online usluga te 147 putem SMS odnosno MMS poruka.

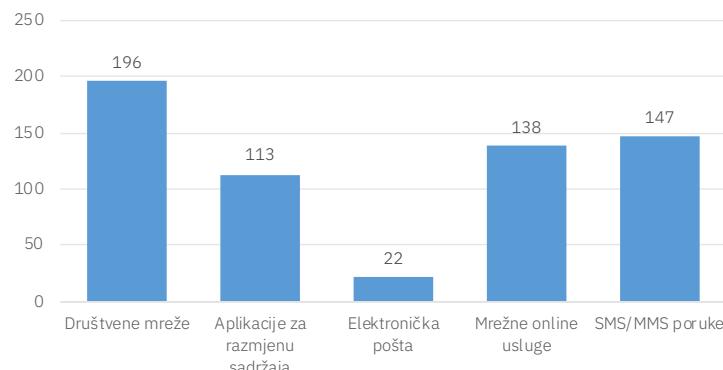
Kaznena djela počinjena komunikacijskom tehnologijom

Udio kaznenih djela u kibernetičkom kriminalitetu

Komunikacijske tehnologije

„Internetska sigurnost doma“ i „Siguran rad na daljinu“. www.nomoreransom.org.

► *Dan sigurnijeg interneta i Virtualna policajka Kristina Virtualni policajac Renato savjetuje kako sigurno na Internet*

Nove sigurnosne prijetnje koje su se u domeni kibernetičkog kriminaliteta pojavile tijekom pandemije COVID-19 nastaviti će se i nakon završetka trenutne krize.

Mjere uvedene tijekom pandemije značajno su proširile **vrste napada i njihove smjerove**, jer i građani i tvrtke koriste digitalna i internetska rješenja više nego prije. Promjene u načinu života koje su se pojavile tijekom pandemije, poput rada putem interneta i raširena internetska kupovina vjerojatno neće nestati nakon završetka pandemije. Cyber kriminalci će i dalje tražiti mogućnosti za iskorištanje tih navika prilagođavanjem postojećih ili osmišljavanjem novih vrsta napada.

Na internetu je globalno tijekom 2020. godine bila prisutna veća količina materijala koji prikazuju seksualno iskorištanje djece, uključujući materijale kod kojih se djeca sama snimaju i postavljaju **multimedijijske datoteke na mrežu**. Većina materijala koji prikazuju seksualno iskorištanje djece još uvijek se dijeli putem P2P (Peer-to-Peer) platformi. (vidi poglavlje Kaznenopravna zaštita djece i obitelji)

Popularnost aplikacija za razmjenu poruka, fotografija i videa s ugrađenim mogućnostima video poziva (WhatsApp, Viber, Telegram i sl.) rezultirala je značajnim povećanjem količine prijenosa uživo, a čime se povećava i rizik od seksualnog zlostavljanja djece. Kriminalistička istraživanja takvih kaznenih djela su vrlo složena s obzirom da je materijal koji se dijeli kriptiran.

Najveći broj kibernetičkih napada predstavljaju **Računalne prijevarе** kojima prethode napadi na računala korisnika internetskog bankarstva, preuzimanje nadzora nad računalima oštetećnika i neovlašteni prijenos novca na račune drugih osoba u inozemstvu.

Tijekom 2020. godine procesuirano je 951 kazneno djelo Računalne prijevarе

Ukupno gledajući evidentirano je 59,5 % manje procesuiranih kaznenih djela iz područja kibernetičkog kriminaliteta, ali još jednom naglašavamo kako se radi o **usklađivanju vođenja evidencija**.

Računalna prijevara je najbrojnije kazneno djelo, s najvećim udjelom u ovoj skupini kaznenih djela (80,1 %). Koeficijent razriješenosti kaznenih djela kibernetičkog kriminaliteta iznosi 65,4 %.

Sadržaj

Zlouporaba droga

Sukladno *EUROPOL-ovoj procjeni i analizi*, izbijanje pandemije COVID-19, nakon početnih prekida u opskrbi nekih droga **nije imalo značajniji utjecaj na ukupno tržiste drogama u Europi**.

 EUROPOL je tako evidentirao **određene prekide u opskrbi na početku prvog „zatvaranja“**, međutim krijumčari na veliko nastavili su organizirati pošiljke te su učinci mjera pandemije imale ograničeni utjecaj na opskrbnu i distribucijsku mrežu srednje razine sa sjedištem u EU.

Mjere su ipak utjecale na blago smanjenje otkrivenih kaznenih djela Zlouporabe droga (čl. 190. i 191. Kaznenog zakona) u odnosu na prethodnu godinu (**manje ih je za 7,9 %**), iako se još uvijek radi o **5-godišnjem prosjeku prijavljenih kaznenih djela Zlouporabe droga**.

Isto tako, tijekom 2020. godine očekivano je i manje utvrđenih prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, a razlog su mnogobrojna ograničenja kretanja osoba pa tako i njihovo zaticanje u takvom protupravnom ponašanju.

 *Svjetski Dan borbe protiv droge
Usporedba stanja problematike droga u
Republici Hrvatskoj i Europi*

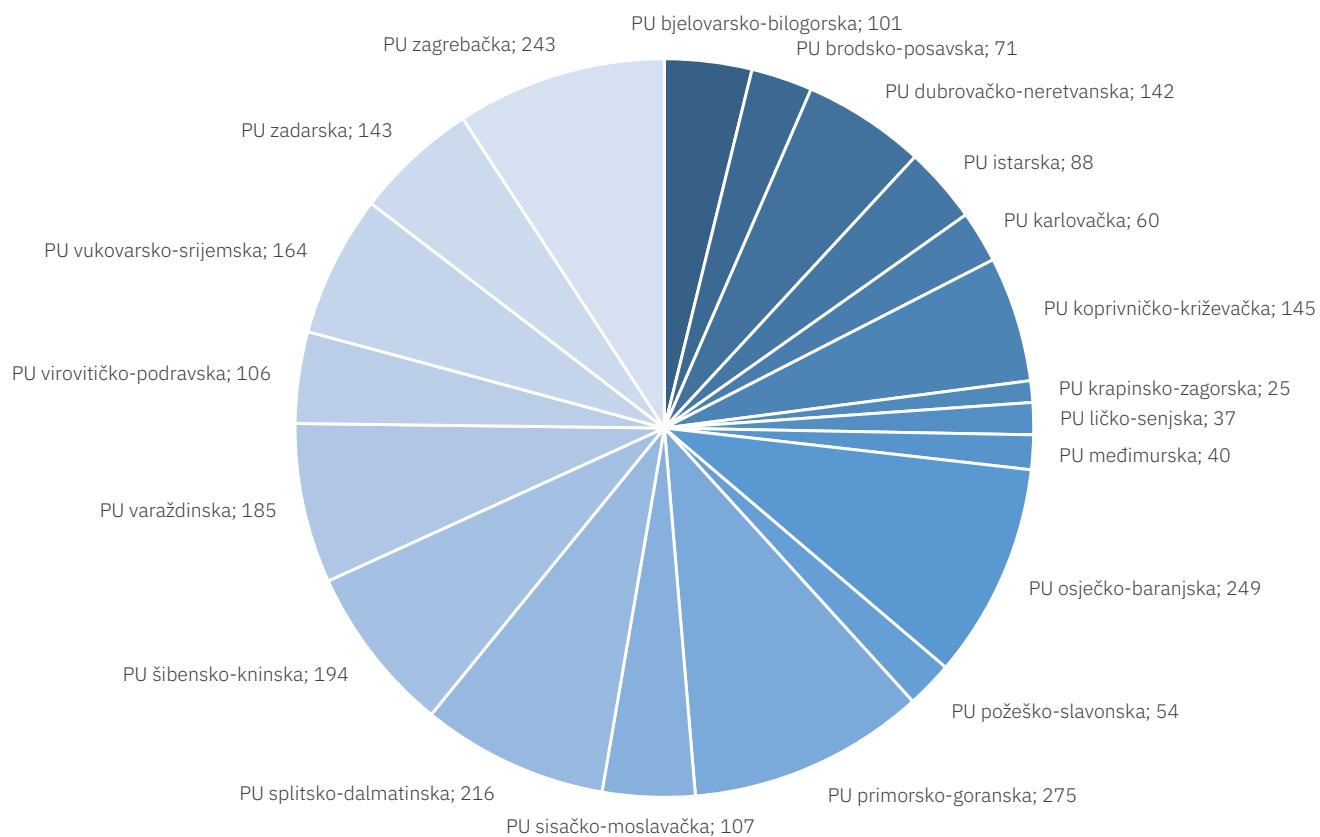
Pad ekonomskih aktivnosti i pad prometa roba i usluga, a u turističkim zemljama kojima pripada i Hrvatska i veliki pad posjeta turista uzrokovao je pad broja zapljena svih vrsta droga te s time evidentiranih povezanih kaznenih djela i prekršaja. S obzirom na navedeno, cijenimo da su aktivnosti policije na poslovima suzbijanja problematike droga bile na odgovarajućoj i zadovoljavajućoj razini. Pandemiji unatoč, **povećane su aktivnosti policije prema razotkrivanju djelovanja organiziranih skupina** u području zlouporabe droga te je tako 2020. prijavljeno 59 kaznenih djela počinjenih u sastavu zločinačkih udruženja koja se bave zlouporabom droga odnosno, čak 38 takvih kaznenih djela više nego prethodne godine.

Zanimljivije od brojnosti jest **rasprostranjenost** otkrivenih kaznenih djela zlouporabe droga, a gdje se izdvaja činjenica da su **Poličijska uprava primorsko-goranska i osječko-baranjska tijekom 2020. bile uspješnije od Policijske uprave zagrebačke u broju otkrivenih kaznenih djela zlouporabe droga**, dok je PU zagrebačka otkrila tek 27 kaznenih djela zlouporabe droga više od PU splitsko-dalmatinske koja je ujedno postigla 16,1 % bolje rezultate od godine ranije. Ovi podaci PU splitsko-dalmatinsku, obzirom na ukupno prijavljeni i razriješeni kriminalitet čine jednom od najuspješnijih policijskih uprava u suzbijanju kriminaliteta zlouporabe droga.

Zlouporabe droga - kaznena djela

Kaznena djela zlouporabe droga u 2020.

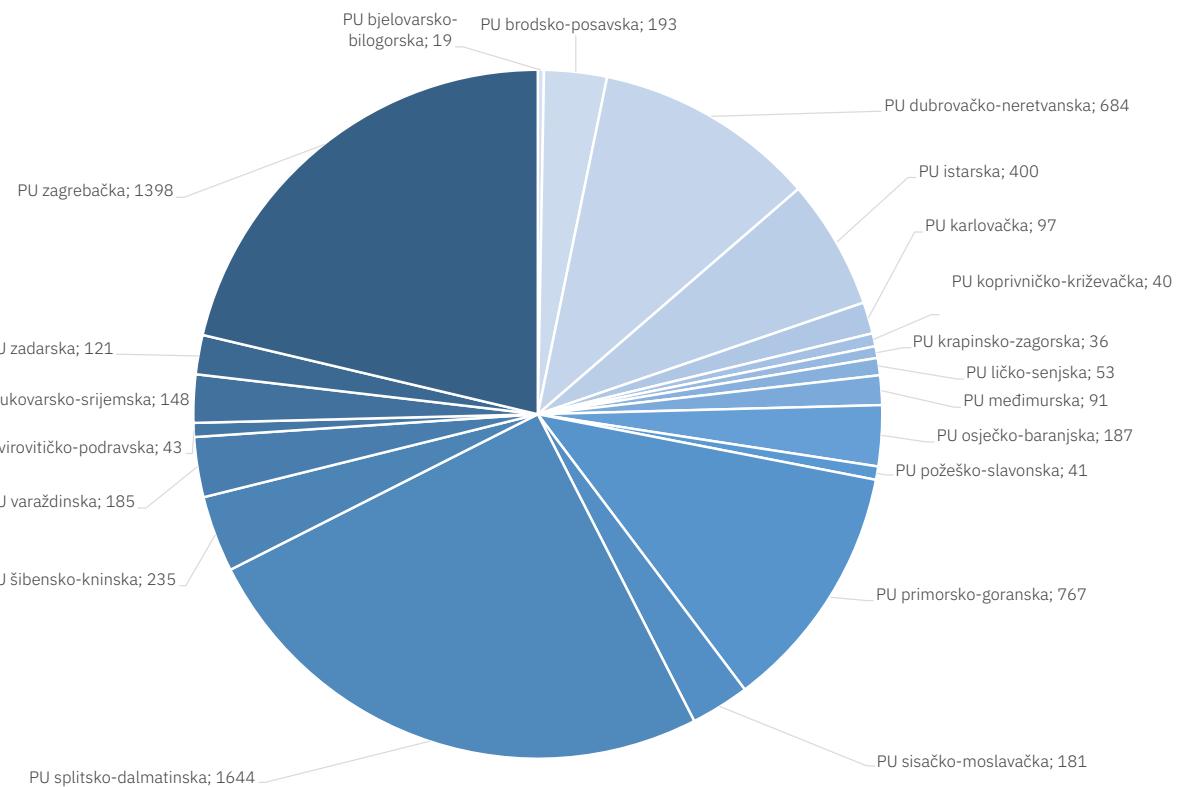

Također, zanimljiva situacija bilježi se po pitanju utvrđenih **prekršaja** po Zakonu o suzbijanju zlouporabe droga.

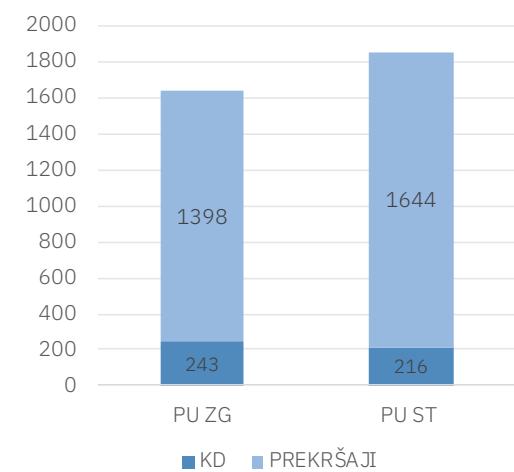
Prema utvrđenim prekršajima zlouporabe droga Policijska uprava splitsko-dalmatin-ska premašila je PU zagrebačku, budući da je utvrdila 1 644 prekršaja, za razliku od 1 398 PU zagrebačke, a što znači da je u ukupnim aktivnostima **splitska policija bila aktivnija i proaktivnija od zagrebačkih kolega** kada se radi o suzbijanju zlouporabe droga, odnosno „uličnoj redukciji“ te ih je premašila ukupnim rezultatima.

Prekršaji po Zakonu o suzbijanju zlouporabe droga u 2020.

Splitska, zagrebačka, riječka, dubrovačka i istarska policija utvrde 75% prekršaja zlouporabe droga u cijeloj Hrvatskoj.

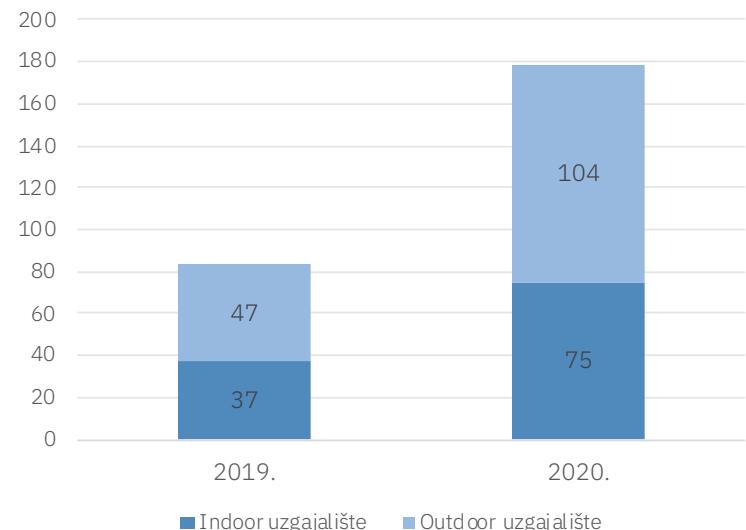
Problematika zlouporabe droga u 2020., usporedba zagrebačke i splitske policijske uprave

COVID-19 poremećaji do kojih je na hrvatskom tržištu droga došlo tijekom 2020. godine izazvali su povećanje proizvodnje marihuane u tzv. kontroliranim uvjetima u Hrvatskoj na otvorenom (outdoor uzgajališta marihuane) i u zatvorenom (indoor uzgajališta marihuane).

Broj otkrivenih slučajeva neovlaštene proizvodnje marihuane u 2020. je porastao za 213 % u odnosu na 2019., što je rezultat pojačanih policijskih aktivnosti.

Otkrivena indoor i outdoor uzgajališta marihuane

Ukupno su tijekom 2020. ostvarene **8 323 zapljene svih vrsta droga**, što je u odnosu na 2019., kada su evidentirane 10.843 zapljene, pad od 23,4 % odnosno 2 520 zapljena manje.

Za pretpostaviti je da će jenjavanjem pandemije COVID-19 i povratkom stranih turista u Hrvatsku doći i do povećanja zlouporaba droga te do povećanja zapljena svih vrsta droga.

Uz navedeno, zanimljivo je da je 2013. godine policija u odori preuzeila primat u ukupnom broju zapljena.

Naime, od tada traje trend prema kojem **policija u odori** (prometna, interventna, pomorska, aerodomska, granična policija, mobilna jedinica za provedbu nadzora državne granice i mobilna jedinica prometne policije) **ostvaruje više zapljena od kriminalističke policije**, a njihov udio se tijekom protekle tri godine kretao od čak 71 % tijekom 2018. godine, preko 66 % tijekom 2019., do 64,1 % ukupnih zapljena tijekom 2020. godine.

Dakle, **2/3 zapljena ostvarili su policijski službenici u odori**.

Začajno nadprosječan broj ostvarenih zapljena policijskih službenika u odori u odnosu na ukupan broj zapljena, udio od 70 do 85 % zabilježen je u policijskim upravama dubrovačko-neretvanskoj, primorsko-goranskoj i splitsko-dalmatinskoj.

- ▶ Dovršeno krim. istraživanje - laboratorij za uzgoj marihuane
Dvojac pao s 481 kilogramom marihuane
Protiv ovisnosti na Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama

Sadržaj

Zločin iz mržnje

Pojam „zločin iz mržnje“ predstavlja otegotnu okolnost osnovnog kaznenog djela koje je počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe.

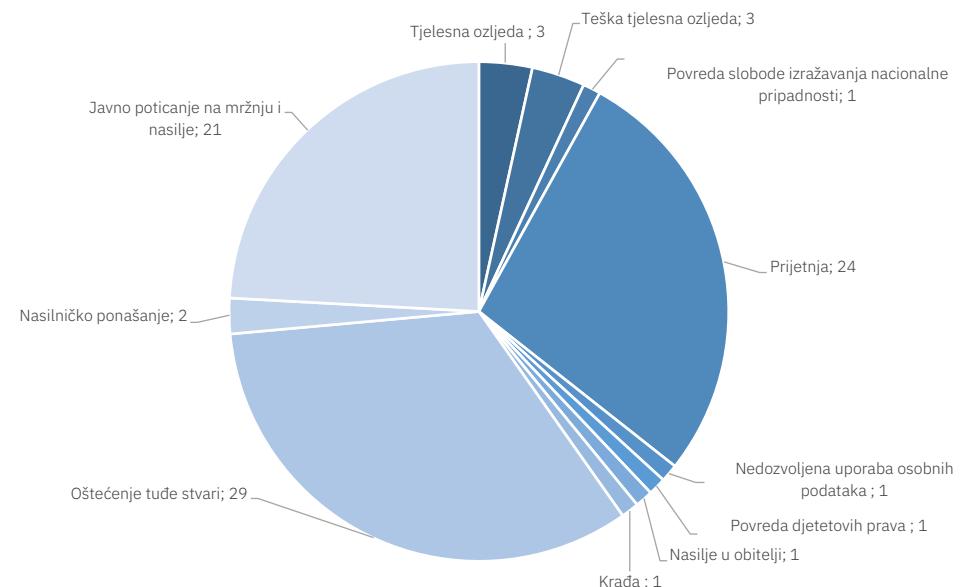
Tijekom 2020. evidentirano je ukupno 87 kaznenih djela za koja je kriminalističkim istraživanjem utvrđeno da su motivirana mržnjom uz visok koeficijent razriješenosti od 83,9 %, u odnosu na 2019. godinu kada je evidentirano 51 takvo kazneno djelo.

U strukturi kaznenih djela motiviranih mržnjom najviše se ističu kaznena djela oštećenje tuđe stvari, prijetnja i potom javno poticanje na mržnju i nasilje dok su ostala djela malo zastupljena.

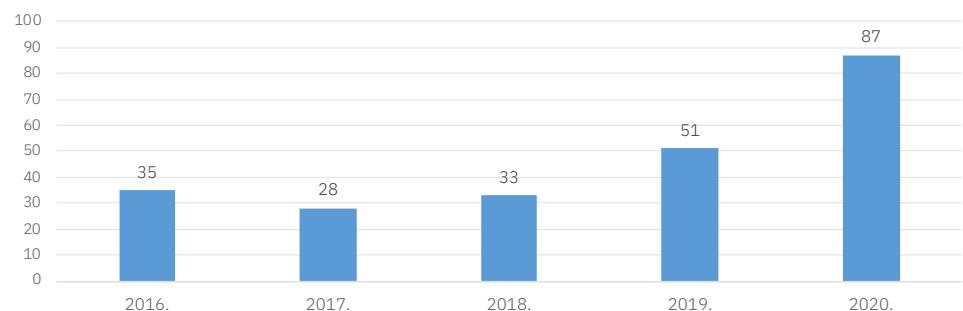
U odnosu na motiv počinitelja potrebno je istaknuti kako je i dalje najvažnija motivacija počinitelja kaznenih djela počinjenih iz mržnje nacionalno i etničko porijeklo žrtve, zatim vjeroispovijest i spolno opredjeljenje.

 Porečka policija otkrila tko je oštećivao vozila turistima iz Srbije: počinio čak 18 kaznenih djela

Struktura kaznenih djela motiviranih mržnjom

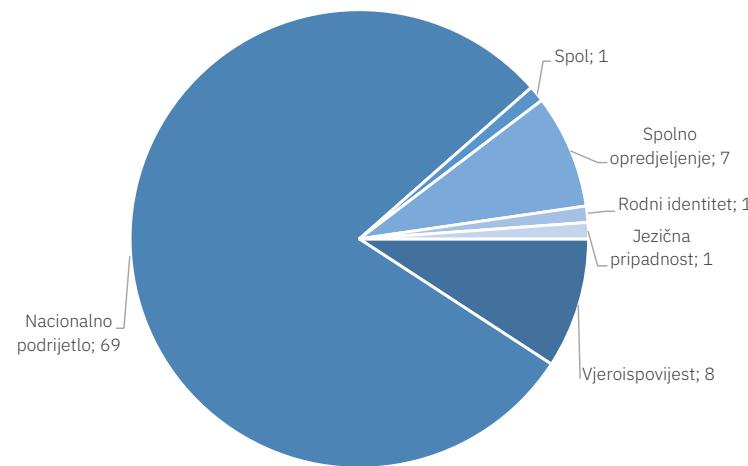

Kaznena djela počinjena iz mržnje

Sadržai

Motivi zločina iz mržnje

Povećanje broja evidentiranih i procesuiranih kaznenih djela zločina iz mržnje od 2017. godine na ovomo ne treba promatrati kao eskalaciju protupravnih ponašanja već kao **rezultat boljeg raspoznavanja, ujednačenijeg postupanja i odgovarajućeg reagiranja policije na ovakve događaje**.

Naime, riječ je o složenim kriminalističkim istraživanjima u kojima se moraju ispoštovati strogo propisane zakonske pretpostavke tj. potrebno je činjenično **utvrditi i dokazati motiv počinitelja** koji se temelji na diskriminatornim elementima poput nacionalnog podrijetla, vjeroispovijesti ili spolnog opredjeljenja.

Samoubojstva i pokušaji samoubojstva

Već smo ranije naveli da su tijekom 2020. godine u događajima koji ugrožavaju sigurnost smrtno stradale 832 osobe. Od navedenog broja 438 osoba je stradalo u različitim sigurnosnim događajima, 31 osoba od posljedica požara i eksplozija, 237 osoba u prometnim nesrećama, a 126 osoba je ukupno stradalo od posljedica kaznenog djela.

U navedena 832 smrtna stradavanja **nisu uključena samoubojstva** kojih smo 2020. godine **evidentirali 566**, odnosno jednak broj kao i 2019. godine.

Navedeni udio evidentiranih samoubojstava u 2020. godini je ispod 5-godišnjeg prosjeka (615 samoubojstava) ali i značajno ispod 10-godišnjeg prosjeka (649 samoubojstava). U odnosu na mjesecu u promatranoj 2020. godini, **najviše se samoubojstava dogodilo tijekom lipnja, srpnja i rujna te potom prosinca**, a najmanje tijekom travnja i listopada 2020. godine.

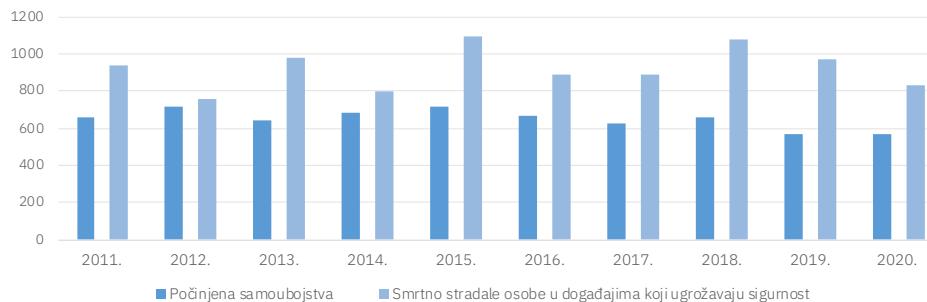
Samoubojstva i nadalje češće čine muškarci i to u 79,3 % slučajeva te se u najvećem postotku radi o osobama starijim od 65 godina, a potom starosti između 36 do 50 godina. Samoubojstva se najčešće čine vješanjem, pucanjem iz vatrenog oružja i bacanjem s visine.

Vezano uz starost osoba koje su počinile samoubojstvo, 10 osoba od njih 566 bilo je mlađe od 18 godina, 40 % ih je bilo starije od 65 godina, odnosno 25 % ih je bilo starije od 51 godine.

Promatrajući **evidentirane pokušaje samoubojstava**, na prvi pogled bi se moglo zaključiti kako je tijekom 2020. godine došlo do značajnog povećanja broja pokušanih samoubojstava, međutim, tomu nije tako. Naime, točno je da su tijekom 2020. godine evidentirana 762 pokušaja samoubojstva, a što u odnosu na 690 pokušaja samoubojstava u 2019. godini, predstavlja povećanje. Međutim, promatrajući petogodišnje razdoblje zapravo je vidljivo da je **upravo tijekom 2019. godine evidentiran iznimno mali broj pokušanih kao i dovršenih samoubojstava te ta godina predstavlja odstupanje od trenda**.

Ukoliko iz analize izuzmemo odstupajuću 2019. godinu, možemo **zaključiti** kako je petogodišnji prosjek evidentiranih samoubojstava u Hrvatskoj 632, a 2020. godina, kad ih je bilo 566, je ispodprosječna godina. U odnosu na pokušaje samoubojstava petogodišnji prosjek, s izuzetom 2019. godinom, je 755 pokušaja samoubojstava prosječno godišnje, sukladno čemu je 2020. godina sa 762 pokušaja samoubojstva blago iznadprosječna godina.

Samoubojstva i smrtna stradavanja u događajima koji ugrožavaju sigurnost

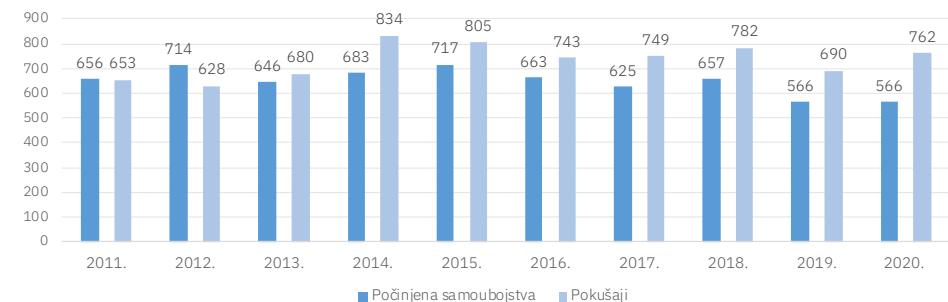

U 762 pokušana samoubojstva **udio žena je 47 %**, za razliku od dovršenih samoubojstava u kojima je **udio žena 21 %**.

2020. godina, kao godina tijekom koje su bile na snazi mnoge mjere koje su utjecale na neograničeno kretanje osoba, imala je nedvojbeno utjecaja na **fizičko i psihičko zdravlje opće populacije**.

Besplatni telefon za psihološku pomoć vezano uz potres i koronavirus
Koronavirus i mentalno zdravlje
Psihološka pomoć
Podrška na dlanu
Hrabri telefon

Samoubojstva i pokušaji samoubojstva

Pozivamo zainteresiranu javnost da prilikom obrade teme samoubojstava i pokušaja samoubojstava svakako uključe relevantne sugovornike iz područja psihologije i psihijatrije, a u odnosu na pokazatelje o osobama mlađim od 18 godina, sugovornike iz područja dječje i adolescentne psihologije i psihijatrije.

Pridržavajte se pravila o načinu izvješćivanja javnosti u slučajevima samoubojstava!

U području sprječavanja samoubojstava djece i maloljetnika možemo istaknuti doprinos udruge **Hrabri telefon**, s kojom smo u tijekom prošle godine ostvarili uspješnu suradnju. Slijedom pravovremenih obavijesti Hrabrog telefona identificirali smo i osigurali pomoć mlađim ljudima koji su namjeravali počiniti samoubojstvo. Zajedničko postupanje Hrabrog telefona i policije primjer je dobre prakse u zaštiti i podršci mladima u emocionalnim i psihičkim kriznim situacijama.

Sadržaj

Sigurnost cestovnog prometa

Najmanje poginulih osoba u prometu u Hrvatskoj ikada

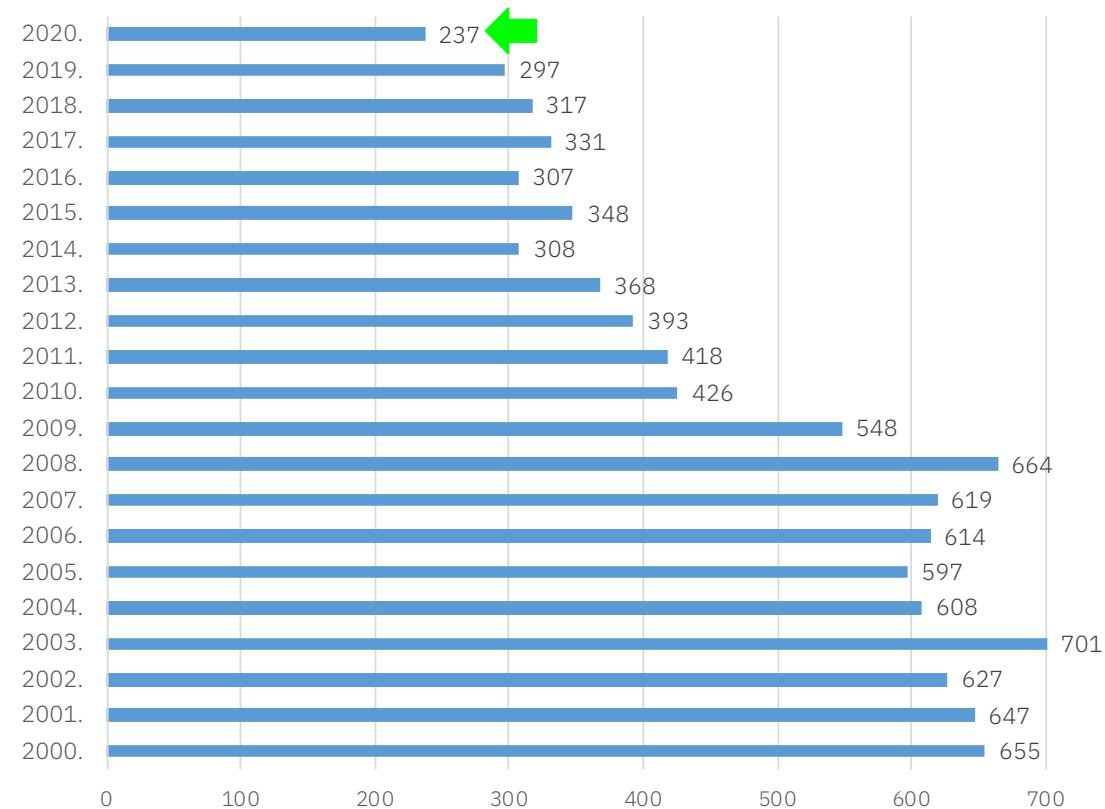
U posljednjih 10 godina na području Republike Hrvatske imamo trend smanjenja najteže stradalih u prometu na cestama.

Za usporedbu, u 2010. godini u prometu je poginulo 426 osoba, dok je u 2020. godini na cestama poginulo 237 osoba - **najmanji broj poginulih od početka evidentiranja**.

Isto tako u 2020. godini, koja je bila najbolja od osamostaljenja Republike Hrvatske do sada, došlo je do poboljšanja stanja sigurnosti cestovnog prometa u odnosu na 2019. godinu. Tako smo u 2020. godini u odnosu na 2019. zabilježili:

- smanjenje broja prometnih nesreća s poginulima za 23,3 %,
- smanjenje broja nesreća s ozlijedenim osobama za 20,4 %,
- smanjenje broja nesreća s materijalnom štetom za 15,3 %,
- smanjenje broja poginulih osoba za 60 ili 20,2 %,
- smanjenje broja teško ozlijedenih za 197 ili 7,9 % te
- smanjenje broja lakše ozlijedenih za 2 653 ili 25,5 %.

Poginule osobe u prometnim nesrećama

- ▶ Policijski službenici motociklisti odradili su prilagodbu i trening vožnju
 - Zaustavimo COVID-19 i spriječimo prometne nesreće
 - Prometni eksperiment uz Virtualnu policajku Sanju
 - Mobilna jedinica prometne policije "KOBRE"
 - Poruka za mlađe vozače: kad sigurno voziš, sigurno stižeš
 - Četiri ubojice u prometu
 - Poštujte naše znakove 2020
-
- ◀ Prvi Nacionalni dan sigurnosti cestovnog prometa pod momom "Kad sigurno voziš, sigurno stižeš"

 Najveći pad prometa na cestama tijekom 2020. godine bio je u vrijeme najjačih restrikcija, dakle druga polovica ožujka, travanj i prva polovica svibnja kada su prema procjenama prometni tokovi smanjeni za oko 60 %, a ukupno smanjenje prometa u odnosu na 2019. godinu iznosilo je 8 %.

Međutim, Izmjene i dopune Zakona o sigurnosti prometa na cestama, kojima smo postrožili sankcije za **počinitelje najtežih prometnih prekršaja**, također su doprinijele boljem stanju, jer smo imali izražen pad prometnih nesreća i stradavanja zbog tih prekršaja.

Kao primjer navodimo **prekršaj prekoračenja brzine kretanja**, zbog kojeg je u 2020. godini smrtno stradalo 22 % osoba manje nego u 2019. godini. Naime, zbog brzine je u 2020. godini smrtno stradalo 106 osoba, a u 2019. godini 136. Ujedno smo povećali postupanje prema prekršiteljima ograničenja brzine za 4 % .

Tijekom listopada Ministarstvo unutarnjih poslova provelo je kampanju senzibiliziranja svih sudionika u prometu o potrebi poštivanja zakonskih propisa te ukazalo na posljedice teških prometnih nesreća. Kampanjom „Kad sigurno voziš, sigurno stižeš“ praćenom tag-ovima #mupbrine, #police4prevention i #vozimsigurno obilježen je prvi Nacionalni dan sigurnosti cestovnog prometa, koji se od 2020. godine obilježava 21. studenog.

Sadržaj**Javni red i mir i ostali prekršaji****Nikad više izrečenih upozorenja u odnosu na evidentirane prekršaje**

Povoljno stanje javnog reda i mira postiže se sprječavanjem događaja/ponašanja koji ga narušavaju. Ponašanja koja narušavaju javni red i mir propisana su *Zakonom o prekršajima protiv javnog reda i mira*.

Tijekom 2020. godine utvrđeno je 17.006 prekršaja protiv javnog reda i mira, odnosno 7,7 % više nego godinu ranije kada ih je utvrđeno 15.787.

Iz priložene tabele zanimljivo je vidjeti koje su policijske uprave u prethodnoj godini utvrdile više remećenja javnog reda i mira.

Gotovo 60 % utvrđenih prekršaja kojima s remetio javni red i mir utvrđeno je na području zagrebačke, splitsko-dalmatinske i primorsko-goranske policijske uprave.

Najmanji broj prekršaja protiv javnog reda i mira tijekom 2019. i 2020. godine utvrđen je na području Policijske uprave požeško-slavonske, a potom krapinsko-zagorske. Ili, na tom se području svaki treći ili četvrti dan dogodi remećenje javnog reda i mira, dok ih zagrebačka policija dnevno evidentira barem 14.

Broj evidentiranih prekršaja

Policijska uprava	2019.	2020.
PU bjelovarsko-bilogorska	331	272
PU brodsko-posavska	454	428
PU dubrovačko-neretvanska	512	464
PU istarska	656	593
PU karlovačka	415	440
PU koprivničko-križevačka	286	289
PU krapinsko-zagorska	192	167
PU ličko-senjska	250	235
PU međimurska	345	290
PU osječko-baranjska	930	986
PU požeško-slavonska	146	110
PU primorsko-goranska	1483	1788
PU sisacko-moslavačka	447	369
PU splitsko-dalmatinska	2421	2988
PU šibensko-kninska	397	406
PU varaždinska	506	499
PU virovitičko-podravska	331	296
PU vukovarsko-srijemska	543	585
PU zadarska	645	554
PU zagrebačka	4497	5247
	15787	17006

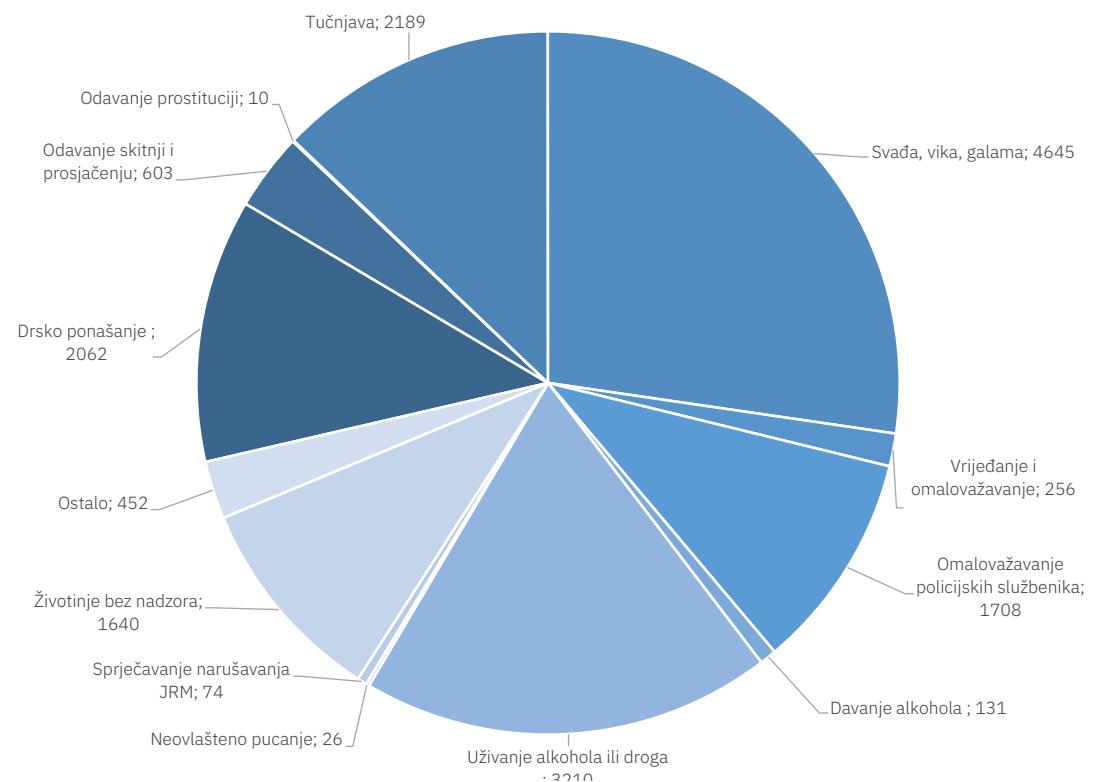
U odnosu na primjenu tog Zakona policijski su službenici tijekom 2020. godine u značajnoj mjeri **pribjegavali primjeni upozorenja kao kazne** i to 93,5 % više slučajeva nego godinu ranije, dok su s druge strane izdali 10,8 % postو manje novčanih kazni. Podnijeli su 3,8 % manje optužnih prijedloga ali su zato izdali 41,3 posto više **obveznih prekršajnih nalogu** nego 2019. godine.

⚠️ Također, uslijed COVID-19 mjera tijekom 2020. godine održano je diljem Hrvatske upola manje javnih okupljanja nego godinu ranije. Za usporedbu, 2019. godine održano je ukupno 18.894 različitih javnih okupljanja, odnosno 2020. godine održano ih je 9.505.

Pored **17.006 prekršaja protiv javnog reda i mira**, tijekom 2020. godine utvrđeno je još **48.240 prekršaja iz drugih zakona**, a što je 11 % manje utvrđenih prekršaja nego 2019.

Najbrojniji su utvrđeni prekršaji iz Zakona o osobnoj iskaznici (9.809), Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (7.704), Zakona o suzbijanju zlouporabe droga (6.563), potom iz Zakona o strancima (4.632) te Zakona o obveznom osiguranju u prometu (2.923).

Sljedeći prikaz odat će nam koja su to najčešća remećenja javnog reda i mira koja policija utvrđuje

Sadržaj

Mobilna jedinica prometne policije – Kobre

Dok su nekima brojke tijekom COVID-19 godine neumoljivo padaše, **njima su rasle gotovo u svim segmentima.**

Kobre su bile angažirane s 8 % više ophodnji, 7,7 % više policijskih službenika, imali su 8 % više radnih sati, kontrolirali su 3,6 % više vozila i kontrolirali su više osoba, naplatili više novčanih kazni (6,3 % više novčanih kazni, odnosno 34,4 % veći novčani iznos), isključili iz prometa 23,5 % više vozila nego 2019. godine, te utvrdili 6,6 % više prekršaja od kojih posebno ističemo 187 % više carinskih/trošarskih prekršaja (vozilo).

 Tijekom mjera koje su bile na snazi s ciljem suzbijanja širenja COVID-19 upravo su oni **tijekom ožujka i travnja 2020. godine od 0-24 organizirali i kroz Republiku Hrvatsku prepratili točno 39.853 teretna vozila u konvojima.**

Angažirani su bili svi policijski službenici Mobilne jedinice prometne policije.

 Mobilna jedinica prometne policije "KOBRE"
Preprata teretnog prometa, 17. ožujak 2020.

Stanje sigurnosti na državnoj granici

Kao što je i u ranijem poglavlju o sigurnosti cestovnog prometa navedeno, mjere koje su zbog suzbijanja širenja novog koronavirusa bile na snazi vezano uz prijelaz državne granice Republike Hrvatske značajno su se odrazile na promet putnika i prijevoznih sredstava na graničnim prijelazima.

 Precizno rečeno, preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske tijekom 2020. godine prešlo je **59 % manje putnika** u odnosu na godinu ranije, odnosno 2019. evidentirali smo 165.142.411 putnika, a 2020. godine njih 67.647.442. Od navedenog broja putnika 36,2 % su hrvatski državljeni, 40 % je državljanina država Europske unije, dok je 16 % državljan trećih zemalja.

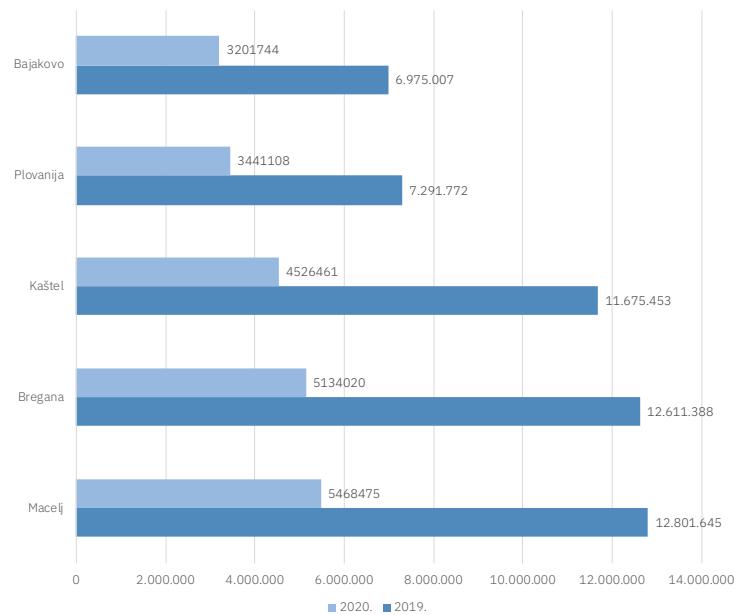
Sukladno navedenom i posve očekivano evidentiran je i **pad prometa vozila preko graničnih prijelaza i to za 47 %.**

Kod teretnog prometa preko državne granice nije došlo do tako značajnog pada prometa (pad od 10 %) budući da je promet robom i dobrima bio osiguran kroz preprate konvoja.

Tri najfrekventnija granična prijelaza su kao i proteklih nekoliko godina bili **Macelj, Bregana i Kaštel.**

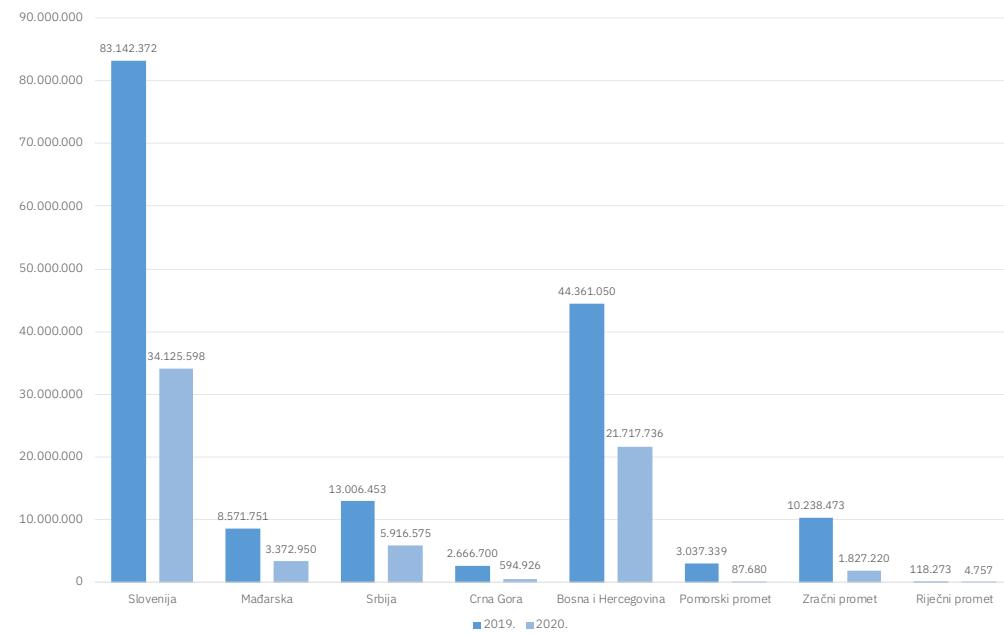
Tijekom 2020. godine je, zbog sprječavanja širenja zaraze koronavirusom, pad prometa putnika na najfrekventnijim graničnim prijelazima bio najizraženiji u rasponu od 50-60 %.

Najfrekventniji granični prijelazi po broju putnika

Pritisak nezakonitih migracija, kojem je Hrvatska već godinama izložena, nastavio se i tijekom 2020. godine **uz povremene kratkotrajne oscilacije na mjesечноj razini**, ali bez dugotrajnih posljedica. Dapače, tijekom 2020. godine evidentirano je 29.094 slučaja nezakonitih prelazaka državne granice, a što je 43,5 % više slučajeva nego 2019. godine kada smo evidentirali 20.278 slučajeva.

Promet putnika preko graničnih prijelaza

Najzastupljenija državljanstva osoba koje su zatečene u nezakonitom prelasku državne granice su državljanji Afganistana, Pakistana, Bangladeša i Maroka. Za naglasiti je da je udio državljanja Maroka, Bangladeša i Afganistana u nezakonitim migracijama značajno porastao u odnosu na 2019. godinu, dok je značajnije pao broj državljanja Turske.

U ukupnoj brojci nezakonitih migracija više od 90 % odnosi se na muške osobe mlađe i srednje životne dobi.

Sadržaj

Prevencija

Obuhvaćeno čak 17 nacionalnih preventivnih programa

Prevencija kriminaliteta obuhvaća sve mjere kojima se smanjuje ili na drugi način pridonosi kvantitativnom i kvalitativnom smanjenju kriminaliteta i osjećaja nesigurnosti kod građana, bilo kroz izravno odvraćanje od kriminalnih aktivnosti ili kroz politiku i intervencije osmišljene u cilju smanjenja potencijala za kriminal i uzroke kriminaliteta - članak 1.3. Odluke Vijeća od 28. svibnja 2001. kojom se osniva Europska mreža za prevenciju kriminaliteta.

Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije je, unatoč pandemiji ili baš zbog pandemije i njenih utjecaja na pojedinca i zajednicu, nastavilo s provedbom preventivnih programa, projekata i aktivnosti, prilagodivši način njihove provedbe novonastaloj situaciji.

Uspješnom primjenom modernih komunikacijskih tehnologija uspješno je provedeno 17 nacionalnih preventivnih projekata u suradnji s brojnim relevantnim partnerima, pri čemu su posebice korištene društvene mreže i drugi web servisi: Facebook, Youtube, Google, Zoom i dr.

U suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja posebice se ističe novo uspostavljen model preventivno-edukativnog rada putem „virtualnih policajaca i policajki“ koji su u sklopu on-line nastave senzibilizirali djecu o različitim temama iz područja sigurnosti.

Nadalje, u 2020. godini Republika Hrvatska preuzeila je predsjedavanje Vijećem Europe, tijekom kojeg je Ministarstvo unutarnjih poslova u području preventivnog rada uspješno predsjedavalo Europskom mrežom za prevenciju kriminaliteta (EUCPN), pri čemu je određen strateški smjer za provedbu preventivnih projekata isključivo utemeljenih na znanstvenim istraživanjima i dokazima.

Zbog pandemije uzrokovane virusom COVID-19 posebna je pažnja posvećena kampanjama zaštite ranjivih društvenih skupina, posebice djece, osoba s invaliditetom i starijih osoba, ali i sprječavanja nasilja nad ženama što je razvidno kroz niz aktivnosti u sklopu projekta „Lily“, posebice u odnosu na važnu senzibilizaciju osoba muškog spola.

Pod motom „Prevencija spaja“ policija je i tijekom 2020. godine inicirala lokalne zajednice na zajedničko iznalaženje izazova u stvaranju sigurnosnog okruženja te je do sada osnovano ukupno 244 vijeća za prevenciju, od čega 126 na razini gradova i županija, a 118 na razini gradskih četvrti, gradskih kotara i općina.

U kontekstu preventivnog rada tijekom 2020. godine posebice se istaknula provedba mjera i aktivnosti određenih niže navedenim nacionalnim dokumentima:

- Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom,
- Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za prava djece,
- Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije razvoja sustava podrške žrtvama i svjedocima,
- Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za prava djece u Republici Hrvatskoj,
- Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji,
- Operativni program za nacionalne manjine,
- Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa,
- Nacionalna strategija za uključivanje Roma i
- Nacionalni program za mlade.

 Manje oružja, manje tragedija

Facebook page *Manje oužja, manje tragedija*

 Manje oružja, manje tragedija

Manje oružja, manje tragedija: Priča jednog strica...

Manje oružja, manje tragedija: Priča jednog oca...

Manje oružja, manje tragedija: Priča jedne majke...

Manje oružja, manje tragedija: Molba jedne djevojčice

Manje oružja, manje tragedija: TBF - Puške i dinje

Uklanjanje eksplozivnih sredstava zaostalih iz II svjetskog rata na Malom Lošinju

Krajem 2020. Ministarstvo unutarnjih poslova, povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, a pod motom „Imam pravo na život“, započelo je s provedbom modernizirane kampanje „Manje oružja, manje tragedija“ koja je sufinancirana sredstvima Europske unije kroz Fond za unutarnju sigurnost u sklopu projekta pod nazivom „Jačanje kapaciteta MUP-a u zaštiti ljudi i kritične infrastrukture od događaja koji mogu ugroziti sigurnost, uključujući djelotvorno upravljanje rizicima i krizama koje mogu ugroziti sigurnost te borbi protiv terorizma“.

Modernizirana kampanja "Manje oružja, manje tragedija"

Ovom moderniziranim kampanjom, koja uz široku medijsku vidljivost posebice koristi moderne komunikacijske tehnologije, želimo potaknuti šиру javnost na **dragovoljnu predaju ilegalnog oružja**, kao i utjecati na podizanje ukupne svijesti građana o opasnostima od nestručnog rukovanja oružjem i minsko-eksplozivnim sredstvima.

Kampanja je u velikoj mjeri utjecala na svijest građana te je isto rezultiralo velikim količinama dragovoljno predanog oružja.

Naime, tijekom 2020. godine predano je preko 200 kilograma eksploziva, preko 550 komada vatrenog oružja kategorije „B“ (dozvoljeno držanje), skoro 5000 komada vatrenog oružja kategorije „A“ (nije dozvoljeno držanje) te gotovo 250.000 komada streljiva raznog kalibra.

Uz navedeno, temeljem dobivenih informacija odgovornih građana otkrivena su, uspješno deaktivirana i uklonjena minsko-eksplozivna sredstva.

Sadržaj

Zaključak

Stanje sigurnosti u Republici Hrvatskoj u 2020. godini bilo je na visokoj razini, a pozitivni rezultati proaktivnog rada te dobar postotak razriješenosti reaktivnog kriminaliteta potvrđuju da je hrvatska policija imala pravovremeni i odgovarajući odgovor na sigurnosne izazove.

Naime, hrvatska policija je, pored obavljanja redovnih poslova suzbijanja kriminaliteta te održavanja povoljnog stanja javnog reda i mira, preuzeala na sebe provođenje i nadzor nad provođenjem mjera zbog suzbijanja širenja COVID-19, a što je zahtjevalo preraspodjelu i preusmjeravanje ljudskih i tehničkih kapaciteta.

Prikazani rezultati u različitim područjima suzbijanja kriminaliteta ali i otkrivanje počinitelja počinjenih kaznenih djela potvrđuju kako je policija sve povjerene joj poslove obavljala uspješno te se **angažman policije u provedbi COVID-19 nije negativno odrazio na stanje sigurnosti**.

Upravo suprotno, policija je manji broj prijavljenih kaznenih djela u općem kriminalitetu iskoristila za njihovo uspešnije razriješenje te postigla najbolji koeficijent razriješenosti kaznenih djela u protekla dva desetljeća.

Opravdano manji broj kriminalističkih istraživanja gospodarskog i koruptivnog karaktera te zlouporabe droga nadomjestila je povećanjem broja otkrivenih zločinačkih udruženja transnacionalnog i međunarodnog karaktera te se posvetila složenim i dugo-trajnim kriminalističkim istraživanjima kojima se organiziranom kriminalitetu zadaju ozbiljni udarci

Posebnu pozornost policija je usmjerila povećanom riziku od viktimizacije djece i obitelji vezano s mjerama suzbijanja pandemije COVID-19, kako kroz provođenje preventivnih kampanja ali i kroz ohrabrvanje žrtve na prijavu takvih djela. Navedeno je izuzetno važno budući kod takvih djela postoji izražena opasnost „tamne brojke“ – neprijavljivanja djela – a što nam kao društvu nije cilj. Iz navedenog razloga, iako posljedično ne možemo biti zadovoljni, pozdravljamo što su se žrtve obiteljskog nasilja ohrabrike i više prijavljivale djela te na taj način zahtjevale zajedničko djelovanje svih relevantnih institucija u njihovoj zaštiti.

Smanjenje prometa u odnosu na raniju godinu, brojne preventivne i represivne aktivnosti policije te izmjene zakona usmjerene na oštريje kažnjavanje počinitelja najtežih prometnih prekršaja i recidivista rezultiralo je 2020. godine **iznimno pozitivnim stanjem sigurnosti i protočnosti prometa uz najmanje poginulih osoba u prometu ikada**.

Provedbe mjera smanjenog kretanja osoba preko graničnih prijelaza samo su kratkotrajno utjecale na nezakonite migracije te se pritisak nastavio i u 2020. godini. Međutim, iako je došlo do značajnog povećanja nezakonitih migracija, one se, zbog stalne i povećane prisutnosti policije na terenu, **nisu značajnije odrazile na ukupno stanje sigurnosti i živote građana**. Naime, evidentiran je najmanji broj kaznenih djela ukupno, potom teških krađa, provalnih krađa, krađa, krađa motornih vozila ali i razbojništava u protekla dva desetljeća, a što su kaznena djela koja najviše utječu na osjećaj sigurnosti građana.

Zaključujemo kako je hrvatska policija, pored povećanog opsega posla i nepredvidivosti utjecaja COVID-19 na kriminalitet, ostala visoko motivirana i sposobna za učinkovitu borbu protiv svih oblika kriminaliteta, za zaštitu državne granice, kao i za održavanje povoljnog stanja javnog reda i mira te sigurnosti.

+

+

+

+

+